

J.-M. KADIG

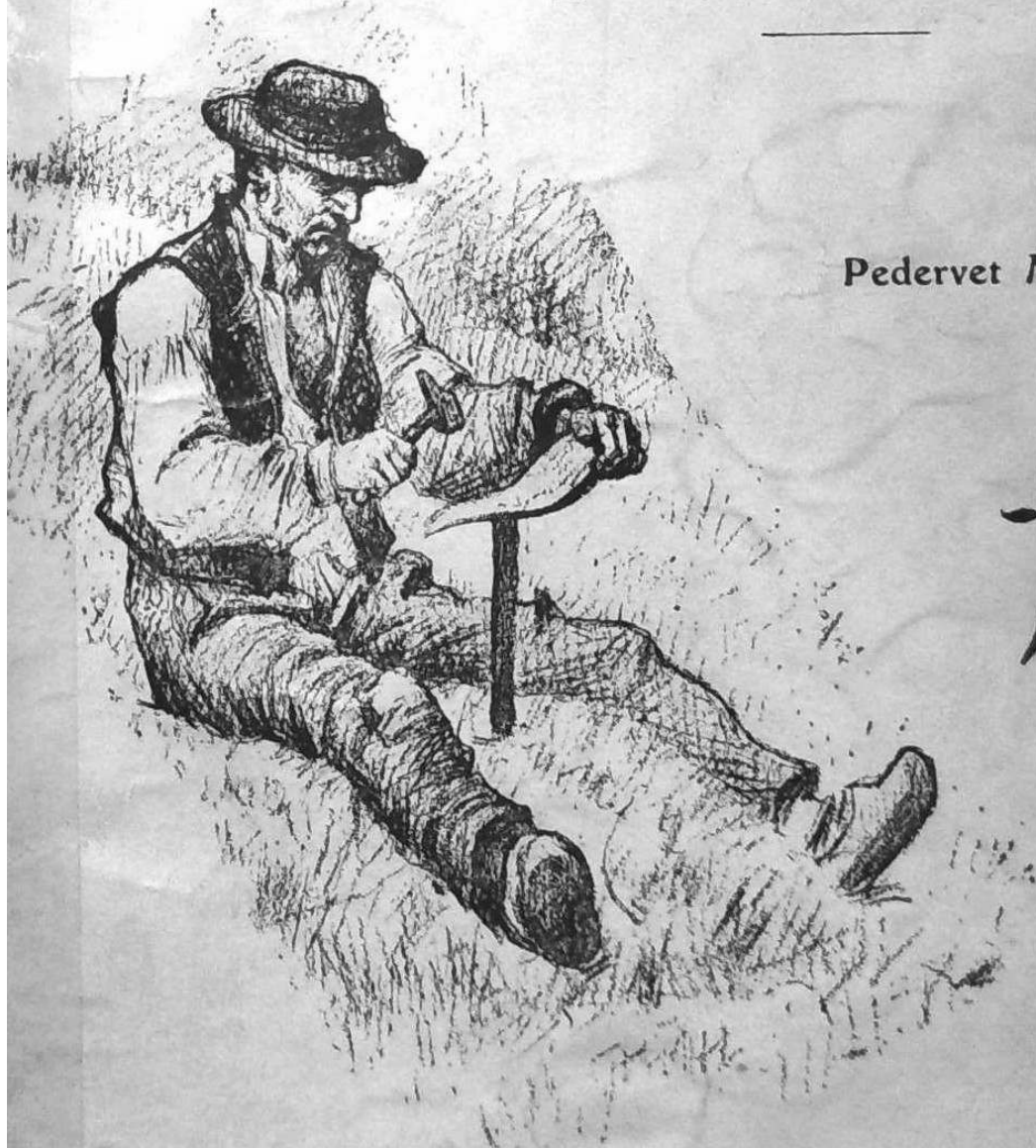
EN EST

Guerz brehonek é huéh Loden

ER SAUZONED

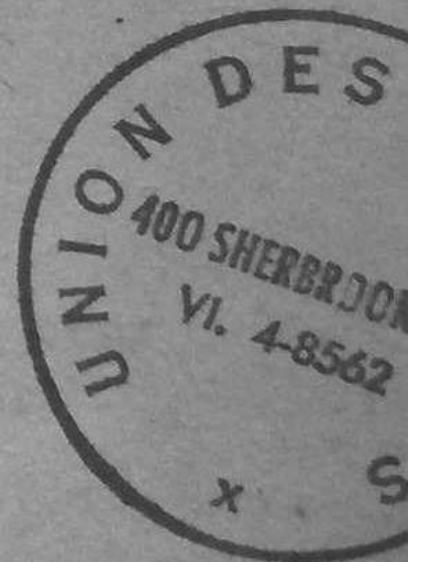

Pedervet Molladen

EN EST

EN EST

Guerz brehonek é huéh Loden

ER SAUZONED

(Pedervet Molladen)

==== Molladen =====

==== Sauet =====

==== get DIHUNAMB =====

—
1927

Ur gir d'el lénour

Ur blijadur é aveidomb bout gellet seùel er volladen neùé-men a labour en Eutru Kadig, marù person é Bihui.

Bet é bet mollet guerzenneu en E. Kadig de getan ér Revue de Bretagne. Goudé é oent bet dastumet dehon én ul livr, EN EST, hag e vezè guerhet, en eil moladen anehon, aveit rein dorn de seùel tour kaer iliz Bihui.

Er Gunéhtu hag Er Sauzoned e oè chomet hembkin hemb bout mollet.

Kaset e oent bet get en E. Kadig d'en Eutru J. Buléon, person Iliz-veur Guéned, aveit bout lakeit ér Revue Morbihannaise; meit, én arben ag er brezél bras, é oè chomet en dastumaden-men hemb bout mollet.

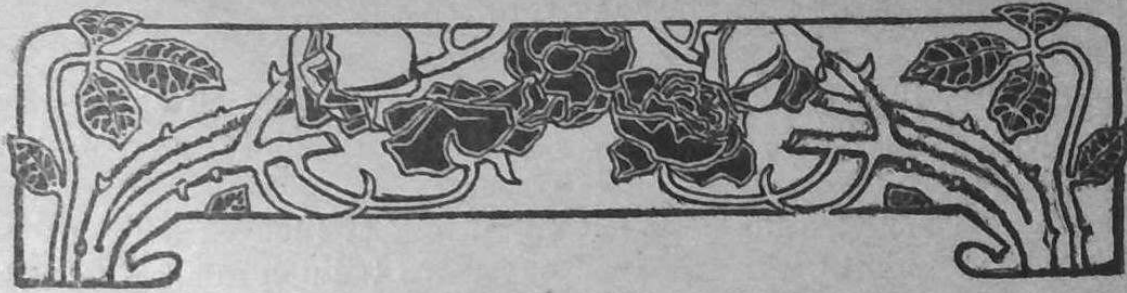
Arlerh er brezél é hes deit er chonj mat d'en E. Kadig, a Santéz-Anna, brér person Bihui, d'ou has de Zihunamb. Chetu perak é hes gellet ou lakat én hevelep livr get EN EST.

Saùet hun es er volladen-men é brehoneg hembkin, rak groeit é bet drest pep tra aveit er ré e houi er brehoneg.

Eurus e veemb mar da dehi dougein en dud diar er méz de garein muioh-mui ou mechér ha Breihiz de garein eùé quel er brehoneg, iéh hur bro-ni.

Loeiz HERRIEU.

Buhé en eutru Kadig

Jan Matelin Kadig e oé gañnet en 2 a imbrill 1843 é parréz Kerforn, kér er Gohvern, léh ma oé oeit é dad de chom goudé bout diméet. Iouankik flam e oé hoah pe zas é dad meitour de Lehkren Noal. En dachen e zo bet prenet devéhatoh get Franséz, brér de Jean Matelin. En deu Franséz Kadig, tad ha mab, e zo bet pel amzér mér é Noal.

Jean Matelin e voé kaset d'er skol de di en E. Morel é Pondi, un ti brudet; ha dont e hras kent pel de vout abilik. Elkent é vam e voé én arvar un dé. Deit e oé meitour er Gohvern de béein é ferm. Er heh dén ne ouié ket brehoneg ; er vestréz ne ouié ket galleg. Hi oeit ha huchet de Jan Matelin donet de zeviz en treu. Kaer en doé Jan Matelin digor é ziskoharn, ne gomprené gir get er gal. « Petra, émé er vam, ne ouiet ket guel er galleg, ha hui tri blé-zo ér skol ! » Er skolaér, méhus, e laras grons é tiskezé er gallo, hag é hras.

Pe voé lammet ag er skol, é chomas ér gér de labourat. Diar nezé bet én oed a drihuéh vlé, é hras michér ur meùel : seùel er hetan de rein bouid d'er loñned, monet d'er park get er gounidion, ha, de noz, oeit en dud kuit, gobér hoah ardro er loñned. É chonj neoah ne oé ket get er labour doar. Un iondr beleg en doé, Dom Loeiz, marù person é Karnag, hag e oé d'er hoursé kuré é Perken. D'er memb stad get é iondr é kavè getou é oé galùet; met ne gredé ket laret d'é dud. Un dé benak, ér park, ur gounideg e houlenné getou perak é ouilé. Nezé en um lak de zizolein é galonad, ha pedein start é gansord de gonz aveitou, doh é dad. Franséz Kadig, é kleuèt en doéré, e voé esméet èl rézon : kemér e hras amzér d'um chonjal ha de houlén ali. Just erhoalh, er prantad-sé, é voéz e chomé klan bras èl de verùel ; hag é tisklérias en tad d'er pautr ne oé ket a vont kuit tré ma vezé klan é vam; mar behé deit éndro, é hellezé héli é

ben. Seih suhun é voé en hani klan ar hé gulé. Pad en amzér-sé, bandé, de noz ha vitin, é té Jan Matelin dedaldi : « Mam, nen da ket hoah guel genoh ? »

Ur huéh benak é tas er iehed én ti, hag er hloareg kentéh de Berken ar er latin. Chom e hras ino ardrou trihueh miz hag é tas arlerh de Santéz-Anna én dervet sklas. Ur skolaer e oé ennou ag er ré huellan : taul-ha-taul e vezé hanüet get inour, drestol ér skianteu e houlen imoér ha poellad : èl istoér, matématik, filozofi. A fed er lennegeh, labour a fantazi hag a frouden, liésan é hè er primeu get é gansorted vat : Loth, Dieulangard, Jossot.

Er hloerdi bras é kerhas d'er memb taul ar hent er houiegeh hag er furnéh. Goudé bout bet un herrad mestr-évéhour é Santéz-Anna, é voé beleget, er 7 a galan-gouian 1869, ha hanüet kuré é Baden en 2 a viz merh 1870.

Bout oé é Baden ur huré aral, en eutru Bayon, deit devéhatoh de vout person Stém. Getou é tiskas en eutru Kadig labourat get en harmonium. Eit guir laret, en dra-men ne oé bet aveitou meit un hoari hemb kin; rak ean memb e oé ur muzikour mat a vihan, ha guéharal pe oé ér gér, en doé lakeit liés en dud de grolleïn get é flaouit sklintin.

Get un dra aral é laké poén en amzér-sé : diskein latin d'é vrér Loeiz, goudé bout en digaset de Vaden. Er hentélieu e oé mat a dra sur, met er mestr e oé diés bras gobér é houlen; ma voé un dé, tostoh-eit-tost d'er skolaer iouank laret kenavo d'er livreu ha téhein a her d'er gér. Doué e viras er goaleur.

Person Plarnel e oé nezé koh bras, ha dobér en doé ag ur huré apert, é tro d'hobér labour deu. En eutru Kadig e voé choéjet eit kement-sé. Deu vlé arlerh, pe oé marü er person, é tas d'en Alré, léh ma chomas ken ne voé hanüet person ean memb (1876-1892).

En Alré ne voé ket pel é houni karanté en ol dud dré é vadeleh, é eunder, é reihted. Ha neoah, doh er hetan guél, hou-péhé laret é oé un tammig rust pé ieïn. Un tal plat dehou, pikol mourenneu bléuek, ur bég dihoarh, diskoé ihuél, hag ean é kerhet rah én un tam. Ret e oé konz dohtou aveit en anabét.

Rénour e oé ar un dro de gongrégasion er merhed ha de gert er soudarded. D'er merhed-sé, bep sul, é chapél er Gabechéned, é predegé er santelch ihuétan hag alieu en Aviél. D'en dud a vrezél é tigasé chonj, a pe vezé ret, é ma péhed maruél mankein en overen, mèueïn; ha diarzé é kenigé ur hornad, pé bahat en tabourin. Gout e hré um obér doh en ol eit gobér vad d'en ol.

A hendaral n'en doé ket kalz a hantiz; ne lammé ket a é gamb. Hag elkent bourein e hré um gavet get é gansorted bélean, perpet guiü én ou hampagnoneh ha troeit nezé de hoarhein.

Liés é vezé atahinet get é amied a zivout Loeiz XVII. En Eutru Kadig e gredé startoh-start ne oé ket marüet Loeiz XVII én templ, é oé bet skrapet, hag un aral lakeit én é léh, en en doé biüet goudé-zé én Allemagn édan ur gourhanü, Charles Naundorf, hag é oé marüet én Hollande er blé 1845. En eutru Kadig en doé lénet rah er livreu skriüet beta nezé diarben Loeiz XVII, komanadet oé d'er journal *La Légitimité*; ha kaer e vezé gobér goab a é greden, ne vanké ket dafar dehou eit stefeïn beg en dejanerion.

Dibèl doh en Alré en um gav Kerléaneu, kér genedél Jorj Kadoudal. Deu ni de Jorj e oé hoah é chom abarh, mignoned mat d'er huré; hag é rezant dehou de sellet rah er papérieu e oé én ou zi. Adural en eutru Kadig e anaüé é borh Baud un niéz de Jan Jan, kapitén Chouaned : tenneïn e hras geti papérieu hé iondr. Hag elsen é tas de ben a skriü istoér er Chouannereh, bet lakeit a bennadeu pel amzér ér *Courrier des Campagnes*, én dias ag er bajen.

Arlerh en dra-men, é vennas dastum er soñnenneu koh e oé stréuet é mesk en dud hemb bout bet biskoah mollet. Pe gavé unan benak de laret er soñnen, en hé skriüé perhuéh, é verché mat en ton hag hé hasé, get un tammig sklériadur, d'ur bapärenmiz : *Revue de Bretagne, de Vendée et d'Anjou*. Derhel e hrei hoah de glah soñnenneu pe vo oeit de Vihui (1).

Mat é dastum guerzenneu er réral : guel é hoah gobér ré neué. En E. Kadig e zas de vout barh ha guerzennou eit perachiü *Livr er Labourér*, groeit get en E. Guillom. Ar labourieu en est é taulas é spi aveit ou displég èl m'en doé ind guélet ha groeit en é iouankiz. Sel ma tèt é dreu getou, en ou hasé de volleïn d'er memb dastumaden, én ur sineïn èl ma hré perpet *Iann Kerhlen* (2). Ne oé ket hoah achiü é labour pe voé hanüet person

(1) Chetu amen er muian anehè : Buhé burhudus S. Izidor. — Le Feu de la S.-Jean. — Complainte de Moricette. — Minour Tréourin. — Berjéren. — En dén iouank hag en dén diméet. — La Belle Jeannette. — La Femme mal mariée. — L'Aguilaneuf. — La jeune danseuse. — Fiancé et marié. — Er Glom hag er Ji-boésour. — Er Marhadaour iouank. — Ollier Ramon. — La Pauvre Marion. — Petit-Jean le Bon garçon. — Er melinéer hag er Velineréz a Guerhorand. — Er verh iouank tromperés. — Conversion de Marie Madeleine. — Er verh iouank disent. — Un jeune homme trompé dans le choix d'une fiancée. — Kañnen Gouil Iehann. — Ur person a eskopti Guénéed e lar kenavo d'é bobl.

(2) *Kerhlen* e zo groeit get lettrenneu *Lehkren*, kér é dud. Bout zo eüé é Noal ur gér *Kerlen* ha dohti ur tammig doar d'er famil Kadig, fermet nezé pemzek skouid, treuhoalh eit rein uigent ral de beb unan ag er vugalé. En E. Kadig e gavé ur péh bout hanüet minour Kerlen.

é Bihui : er ré devéhan guerzenneu e zo deit dehou ar en hent e hré liés a Vihui de Vertelamé.

P'arriuas é Bihui é voé ret dehon achiù en tour. O hui, boiajerion e za get en hent hoarn ag en Alré de Bondi, sellet diardrest mañné Kastenneg en nadoé vein-sé e ia ihuél de doulein er hogus, ha laret d'ein, deusto d'er vro bout braù anehi hé unan, ha nen dé braùeit get tour Bihui, Met penaus en des en E. Kadig péet en uigent mil skouid e gousté ? Aweit ou fécin en doé groeit mollein én ur livr ha lakat é guerh é huerzenneu diarbèn EN EST. Kredein e hran elkent é ma bet ret dehou kavouit mar a viank a hendaral.

Nen des ket tour hemb kloh. Pear kloh neué e oé é chonj gobér. Merchet en doé d'en téour pouizaj ha boéh peb unan, ma vezé en ton haval doh hani klehiér St Padern. Groeit e voé en treu revé é chonj, hag ur hlohaj e zas dehou ag er ré gaeran. Glorius e oé nezé er person : a pe zé unan benak d'er guélet, ur blijadur e oé aveitou lakat é glehiér de gañnein.

Laramb hoah en des en E. Kadig sahet deu di-skol, unan aveit er bautred, un aral aveit er merhed.

Doh en dud é oé gozik rè vat. D'er sul ne venné ket komans é overen kent bout arriù rah en dud. E vezé é sellet dré fenestr er vestial, hag é hortoz er ré devéhan.

En é bredegeu ne glaskè ket kalz a dro na konzeu ihuél : deviz e hré get rèzon èl un tad é konz doh é vugalé.

Doh er fal gristénion ne hré ket fal chèr. A pe zent d'er havouit ardro er goullieu, é vezent digeméret èl er mab prodig. S. Liguori en devehé sellet du doh mar a unan : en E. Kadig e gavé en dro d'ou zennein ér baradoéz.

A pe ié de huélet er ré klan, liés mat é kasé getou, ar un dro get en olèn santél, ur vouteillad remedeu benak, aselfin guellat d'er horv ar un dro get en inean.

Ne hré ket vad dehon ma larezét droug a zén erbet.

— Hui huél neoah, E. person, é ma ur hranù é — Peuh : peuh ! ha hui houér hui ? Hag ean zo kauz ? Hag ean e ouér petra hra ?

Fians en doé én ol dud, én artizanted, ér varhadizion : treiset vezé, met ne gredè ket.

Fians en doé ér livreu, ér papérieu a bep sord. Doh ma larent, é presté argard ar brofit, é prené remedeu. A fed remedeu, ur fians hemb par en doé én deur a fetan S. Bihui. « Pe vehen mé dantet d'ur hi klan, e laré ean, nen dehen ket de gavouit Pasteur : é ma me reméd étalonn. »

Fians en doé ér profésieu. Ur journal en doé : *L'Echo du Mer-veilleux*, e vezé lénet getou penderben. Hag arlerh é tiourgafiné

d'é dro : « P'um gavou Mars get Vénus paravis d'er stéren-sé, nezé e tei er roué... Arlerh Fallière, ne vo mui a brézidant... Ardro 1915 é vo brezél bras. » Er uéh-men e oé deit er huirioné getou.

Kant tra en des ur person d'obér hinù en dé; neoah en E. Kadig e gavé amzér, ér méz a é zevérieu a stad, de zesau gueren ha de seùel guerzenneu.

E vrér Franséz a Noal e oé ur mat d'obér ardro er gueren; Jan Matelin e zo bet perpet un tammig eunus ha medek ; met, get sekour er réral, é té de ben a estein pep blé ur garg mél, eit brasan plijadur en dud a é di.

E huerzenneu bermen e oé liésan kañnenneu én inour d'er sent. Er véléan aral ou goulenné getou aveit gouil ou fatrom, hag é vezent groeit hir bras : buhé er sant e vezé displéget enné ag un pen d'er pen aral. Chetu amen kañnenneu en E. Kadig, er ré anehé e anaùamb : S. Bihui — S. Gueltas. — Santéz Brehed, guerhiéz (Nein) — S. Korneli (Karnag) — Santéz Radegond (Rianteg). — S. Maleu (Locmaleu). — *Chetu kreiz noz* (deu hoz troeit diar *Minuit, Chrétiens*).

Bout oé ér vro un trajeris brudet ar buhé S. Bihui, En E. Kadig n'er havé ket d'é chonj, ha lakeit en doé én é ben seùel unan neué. Nag a boén en des bet get er labour-sé ! Chomet é én é bapérieu ar é lerh: n'en des ket bet oar d'er mollein.

Pe oé arriù en brezél, oeit é guré de vout soudard, é voé ret dehou, èl guéharal, gobér labour deu, laret diù overen bep sul iunein liés ar gorr er suhun... Elsen é kollas a nebedigeu é iehed, é nerh, é imoér. E hoér Monik, bet getou pel amzér, e varuas p'en doé muian dober anehi. Ean memb, ur blé arlerh, érauk bout achiù er brezél, e chomé klan hag e dremené, ér blé 1917.

N'hellamb ket embannein livr *En Est* hemb laret hur chonj a é zivout, mat pé drouk.

Er livr-men e zo bet groeit a dammeu hag a goursadeu : kaer gout ne vo ket kavet énnou unanded ha dishavaldeé. E tro pep pennad é vo merhat er memb treu de zeviz : monet d'er park, labourat start, kargein, donet d'er gér ha bout eurus. *Eurus !... Eurus !... Rè a eurusted.*

Met bout zo kalz a dachadeu biskoah braùoh, tachadeu disí ha difestu ; er ré mei displéget enné er labourieu pennan : charré, dornereh, malaj avaleu. Lénet en tachadeu-sé, hag é iveét leah dous, hag é kavéet brehoneg huék, guerzadur nifi, gouiegeh hemb fari.

Virjil guéharal ha Guillom eùé e lauské a kosté er péh ne dallé ket er boén konz anehé. En E. Kadig é fal dehou laret rah en treu lerh-oh-lerh, talvoudus ha didalvé : kement-sé

e zo kaus d'é vod-skriü bout ponnér un nebed. De skuir, ér pen ketan ag en dornereh, lénet én dra-men : *Nen dé ket treu erhoalh*, etc... Hag ean zo dobér a laret guirioné ker splann. Girieu e zo eùé haval doh hibilleu boutet én un toul :

Lod aral e glah bean eit torrein ou séhed...

Mar dé braù... é ma eùé ker braù...

Guerzen Guillom e zo perpet didoul ha fetis.

En ur livr diarben er labour doar, é klaskér perpet hag ean oé en obéour douget de garein a huis galon en treu diar er mézeu. Chom e hra bamet dirak ur parkad avaleu doar é bleu. Met aveit en dra-men, é ma hoah pel arlerh Virjil, Hennen e ré un tammig inean ha kalon d'er loñned ha d'er gué, d'en héaul ha d'er glaù. El Virjil, S. Franséz e garé a galon en treu kroéet, hag ,open, e ziskoé bout karet geté. Person Bihui e zo leinoh.

Doué nen dé ket ankoéheit en é livr : pedein e hrér mar a uéh. Met Doué, hanval vehé, e zo un tammig pel doh en dud. Perak nen dè ean ér park é kas de ben en toézad goudé gouil er Rogasion ? perak ne uélér ket en Eled é éuehat ar er vederion ? perak nen da ket Mab Doué de houlen un droelad gunéh d'obér é hostieu, pé un dornad koarh eit profit é iliz ? Virjil e oé dévotoh : é pep léh hag é pep amzér é kavé un doué pé un douéz benak de inourein pé de drugérékat.

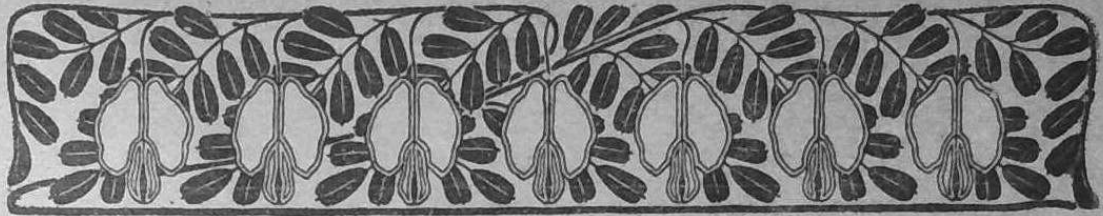
Virjil e oé hoah un dén abil hag e glaské er modeu guellan de labourat. Pen devehé anaùet er mekanieu de zornein ha d'estein, ne vehé ket chomet staget doh er freill ha doh er falh : treu kaer en devehé kavet de laret diarben mechér er labourér doar en amzér de zonet.

Meit geu hun es ni é houlen get en E. Kadig muioh eit nen des vennet gobér. Ne fallé dehou meit displég er labourieu groeit getou guéharal. Deit é braù de ben a é chonj : é livr e vou talvoudus bras d'er skolaerion ha diverrus d'en ol.

P.G.

EN EST

Eidoh, o mem broiz, é hran men guerzenneu,
Eit gobér d'oh karein muioh-mui er mézeu,
Ha trugèrékat Doué e chuill arnoh bamdé
Ol é vadeu guellan get paud a larganté.

Hui e huélou énnè, mar karet ou lénein,
Penaus ha de béh kours é teliet estein
Er foén ag er pradeu, en ed, ol er bléad,
Kentéh èl mé houiet é mant anùé mat,
Er hoarh, én hou liorh mar e hues bet hadet,
Hag en avaleu doar, hag en avaleu koed.

O Doué, tad gelloudek ha mestr en ol madeu,
Hui é e lak pep plé d'anùéein en édeu;
Hui é, eit labourat, e ra iehed nerhus,
E lak el labourieu de vout mât ha fréhus;
Genoh é houlennan ha sklerdér ha sekour,
Reit enta, mé hou ped, hou penoh d'em labour.

Ha hui, sant Izidor, patron pep labourér,
Taufet eùé ur sél ar me labour distér.

KETAN LODEN

ER FOEN

KETAN LODEN

ER FOEN

I

Er hetan tra estet, d'en han, ar er mézeu,
E zou, é Breih-Izél, er foen ag er pradeu.
Kentéh èl miz méhuén, pé ardro gouil Iehann,
Er foen zou aneué; raksé pep labourér,
A pe huél séh en doar ha braùik en amzér
Ne zeli mui chonjal, mar dé avizet mat,
Meit a gemér é falh ha monet de falhat.
Jamés neoah falhour nen da ardro é foen
Hemb nen des ag é falh tinéreit er varùen.
Perpet en er guélér, chouket én ur léh kloar,
É falh ar un aïné plantet don mat én doar,
È pilat, en dé kent, dré vraù ha dré zoustér,
Er varùen anehi get ur marhol ponnér.
Ma ne hra kement-sé, memb er guellan falhour,
Ne drohou meit get poén hag e hrei fal labour.

II

En trenoù mitin mat, kentéh èl goleu dé,
Er falhour lan a hred e guita é hulé
Hag e rid béan d'é brad. Get ou boéhieu sklinton
Ol en éned e lar ou soñnen a vitin,
E gan, é lein er gué, ha koutant ha joéius,
Aveit inourein Doué, ou mestr madelèhus.
En tapenneu gloéh-noz doh pep geauten staget,
Get en héaul é seùel, e splann avel stired.
Lan a joé, er falhour e sél é bradad foen,
Ha de Zoué, a galon, e lavar ur beden :
« O Tad madelèhus e chom é lein en Né,
« D'oh hui, a galon vat, é laran trugèré;
« Hui é en des lakeit er foen-men de greskein,
« Hag en des groeit dehon goudé anuéin :

« Tauler hoah hou penoh hiniù ar me labour,
« Ha reit d'ein eit me foen, ha tuemder ha séhour. »

Kentéh ép é labour é krog béan ha herrus,
Hemb doujein nag er boén nag en héaul rè loskus.
Guélet ean deugrommet, huiz-brein ha divanch-kaer;
É falh émesk er héaut e rid avel un aer,
E droh hag e zastum ol er foen a stedeu :
Elsen, én un emgann, édan er boledou,
É huélér rè liés é koéh er soudarded,
Peb unan én é léh, peb unan én é sted.

Ean e labour neoah hemb arsaù, hemb dichuéh.
A bep tu ne huélér nameit er foen é koéh;
Ne gleuer meit er falh get er géaut é krial,
Pé, get er mén-luemmér, é son hag é trouzal.
Meit get kement a drouz en éned zou spontet,
Ha kentéh a gañnein ol é mant arsaùet.
Er goukou digoutant en des kuiteit er vro,
Ha bet en neùe-han nen dei ket mui éndro.
Er grillañned kousket é hortoz en tuemder,
Dihunet én un taul émesk er geaut tinér,
E rid keti-ketan ag er prad d'el lanneu,
Aveit laret inou é peah ou soñnenneu.

III

Kent pèl neoah, dré hir derhel de labourat,
Er falhour e zou deit de ben ag é bradad :
Ol é foen zou trohet. Meit érauk ou cherrein,
É teli get soursi ou lakat de séhein.
Raksé, ma ne zoujér nag harnan na tefour,
Mar dé joéius en héaul, mar ra d'en doar séhour,
Er falhour, hemb dichuéh, én é zorn ur forh-koed,
E zisplég ar er prad ol er foen diskaret.
D'er sekour é hes deit ur vanden foennerion :
É vugalé vrasan, ol é serviterion.
Ind e voutj hag e heij er foen ha, taul ha taul,
En tro eit er séhein doh férenneu en héaul.

Pèn dé bet troeit er foen ahoel diù pé tèr guéh.
Er foennerion e chom un herrad de zichuéh :
Lod ar er héaut tinér, édan ur bodig kloar,
Pé doh troed ur huéen um asten ar en doar.
Lod aral e glask bean, eit torrein ou séhed,
Én ur feténig sklér deur mammen de ivet,

Pé hoah e holh ou zreid hag e cher boketeu
Er hoah e rid ér prad get paud a gamdroieù.

Tuemmein e hra neoah en héaul. Kent pèl er foen,
Touchantik hoah glasteur, e zou deit de vout guen.

O na bouruset é, na péh ul leuiné,
Tremen étal ur prad rah falhet a neùé !
Azoh er foen gouïuet pé séhet a hantér,
E saù, édan en noz, én ér ag en amzér,
Ur houst hag ur frond huek dousoh aveit er mél,
Hag um strèu tro ha tro douget get en aùél.
Nen des chet ar en doar léh kaeroh; hag eurus
En hani e hel chom én ul léh ker bourus !

IV

Mar des en héaul dalhet hemb arsaù de duemmein,
Er foen é korv tri dé e zou mât de cherrein.
Ne geméret ket skuir nezen ar er soded
E lausk ou foén ér prad a iohou dastumet,
Eit tremen er gouian. A dra sur, liés mat,
É kollant, get er glaù, er hard ag ou bléad.
A p'en dé séh er foen, get eun a fal amzér,
É ma guel el lojein én don ag er sulér,
Rak er foen lojet mat e zou perpet huékoh;
Ean e hrei mui a spleit hag e badou pelloh.
Hag elsen er meitour hag e gar é lofinéd,
E ven en dout seud kriù hag er guellan ronsed,
E garg. é foen séhet ér har a forhadeu,
Ha kentéh d'er sulér er has a garradeu.

Ken nen dé rah cherret, get é dud, hed en dé,
É labour hemb dichuéh. Aveiton péh ur joé
A p'en des bet lojet en devéhan karrad
Ha m'é huél ol é foen ér sulér mahet mat.
Déet bremen er gouian get en amzér kalet,
En erh nen des nameit golein en doar skornet,
Ne huélou ket, get poén, ol é lofinéd guellan
É peurat dé ha dé, é krazein get en nan.

EIL LODEN

EN ED

EIL LODEN

EN E D

I^{AN} Er Védereh

I

Epad men dé er foen é séhein ér pradeu,
En edeu, dé ha dé, e vilén ér parkeu.
Kent pèl memb é huélér en duézen é huennein,
Er gran é kaletat hag é anuéein.
Èlsen, ar er mézeu, aveit el labourér,
É hes, épad en han, perpet labour d'hobér,
Hag é teli chonjal, p'en des lojet é foen,
Médein er bléad bras, er cher hag er hampen.

Rekis é gout neoah, kent médein en edeu,
Mar dint anuet mat ar ou zreid ér parkeu,
Péh ur hol aveidoh ! péh un ankin goudé
Mar médet hou pléad kent men dé aneué !
Bout vou koah ar er plouz, er gran e vou moénoh.
Ha mar det d'er marhad, péh ur véh aveidoh !

Peb unan, é huélet hou kran moén ha sillek,
E chonjou nen doh meit un tiegèhour truhek ;
Kaer hou pou er henig, dén erbet n'er prénou,
Hag, en ur droein kein d'oh, en ol hou tisprizou ;
N'hou pou nameit distal, ha, hemb kol hou amzér,
Moñet, goleit a véh, ha skan a ialh d'er gér.

N'en det ket de chonjal é veet inouret
Doh er has d'er velin : aben doh er guélet,
Me vern péh melinér, én ur heijein é ben,
E larou : er gran-men ne rei d'oh nameit brèn.

II

Neoah el labourér, p'en des gouiet reih mat,
 È ma mal ha médein ha cherrein é vléad,
 Hemb chonjal na dichuéh na kemér é repos,
 E labour, pad en dé, a vitin bet en noz.
 Ne zeli mui doujein na dispign na mizeu
 Aveit dastum beañnoh, kampen guèl é edeu,
 E glaskou, get soursi, é pep léh ér hanton,
 Eit labourat geton, ur vanden méderion.

Ol é mant ér park bras, kentéh èl goleu dé,
 Memb kent men des en héaul splanneit ar er mañné.
 Meit, kent krog èl labour, peb unan ér hrien,
 A galon, a spered, e lavar é beden.
 Eit inouerein erhat er Mestr a ol er bed,
 Er pedein de zousat ou labourieu kalet.
 Aben um zihuskant ag ou dillad tiñan,
 Ne hoarnant ar ou hein nameit er ré skañnan,
 Aveit bout dijaploh : ha touchant é kleuér
 Er felziér é trouzal édan er mein-luemmér,
 Rak falz erbet ne droh ma nen dé bet luemmet.

Kentéh ar ou labour ind um daul lan a hred,
 E gemér hag e droh en ed a zornadeu,
 Ha, hemb jamés keijein er pen doh el losteu,
 Eit ma séhou er plouz get en héaul ha tuemdér,
 Ma vou cherret béañnoh, érauk er fal amzér,
 En displég tenaùik, avel ur huiaden,
 A dréz ar en anteu, ar ou lerh, pen-der-ben.

Neoah, é lein en néan, en héaul zou ligernus
 Hag e daul hemb truhé é dérenneu loskus.
 Ar er geh véderion. A huerse, a boulad,
 È rid en huiz dohtë; glubteur é ou dillad,
 Ha neoah en drespet d'en tuemdér, d'er séhour,
 Hañni, hañni ne chonj nameit én é labour.
 Nen des dichuéh erbet nameit eit butumein,
 Hag, épad er mitin, é talhér de drohein.

Etaldè er gleuig, én ur gañnein joéius,
 Èn èbr ag en amzér um saù bet er hogus;
 En un erùen ihuél, pé én un avalen,
 En durhunel bourus e lavar hé soñnen;
 Meit kaer ou des kañnein, braùat ou soñnenneu,
 Hañni ne sél dohtë, na hañni n'ou cheleu.

III

Deit é neoah kreisté. Peb unan ér hrien
 E lausk nezen é falz hag e ia d'é viren.
 En ur arriù én ti, péh boneur ha péh joé,
 Guélet ar en daul vras, aprestet aveitè,
 Chudelladeu trampet get er souben druan,
 En des, pad er mitin, mijodet ar en tan.
 Ur vogedennig skan, um saù a bep hani
 Hag e strèu ur frond huek ér pear horn ag en ti.

Ar en daul é hes hoah kig-hoh lart é pladeu,
 Avaleu doar flastret, pé trohet a dammeu,
 Kaul glas poeh ér souben, hag, er péh zou guellan,
 Podeu bras ha lan-brok ag er chistr er mâtan.

Hemb ne gollant amzér, er véderion, get gred,
 E zèbr, e iv, e dor ou hoant hag ou séhed.
 Ne lauskant ket neoah de repos ou zéad,
 Peb unan e zeviz, e lar é santohad.
 Ne chonjant mui bremen èl labour ha poénieu
 En des, pad er mitin, malet ol ou mambreu.

IV

Neoah, de gours kreisté, en un néan hemb kogus,
 En héaul, a blom d'er hlué, zou muioh-mui loskus.
 Raksé, goudé miren, kent komans labourat,
 Er véderion e chom de zichuéh un herrad.
 Peb unan, get ivoul, e glask er hoaskeden
 Hag ar er héaut tinér e chouk pé um asten.
 Meit er mestr n'ou lausk ket pèl amzér de zichuéh,
 Ha touchant dehè ol é hra kleuet é voéh :
 « Dalhamb, m'amied, dalhamb, ne zoujamb ket er boén
 « Achiuamb hul labour, disohamb bet er pen. »

En ur gleuet er mestr, er véderion kentéh
 E ia hoah d'ou labour, peb unan én é léh,
 Hag én drespet d'en héaul, ha d'en tuemdér èhus,
 Ol, mui aveit biskoah, é labourant gredus.
 En huiz e rid arré ar ou mambreu chuéhet,
 Ou rochedeu glubteur ar ou hein zou staget
 Meit ou felziér gloahét, pé luemmet a neué,
 E grog ataù ér plouz hag e droh hemb truhé
 Er bléad e vransel hag e goéh tro ha tro,
 Hag arlerh pep médour en erù un holo

A duéad milén-koér ; kent pèl er parkad ed,
Touchant hoah én é saù, e zou rah diskaret.

O na tristet un dra, na divouruset é
Tremen étal ur park rah médet a neùé !
Ne gleueet ket mui, get joé én hou kalon,
En tuéad aneùé get en aùél é son ;
N'ou guéleet ket mui, én ou saù glorius
Get térenneu en héaul é splannein ligernus ;
Na d'un dro, èl agent, en ur blégein ou fen,
É seùel, é teval, èl ér mor en houlen.
Méderion didruhé en des bet ou zrohet,
Hag, ér park, ol é mant ar beb erù astennet.

Elsen, én ur brezél, liés é kreiz ul lann,
É huélér, get glahar, tachenneu en emgann ;
Goleit int abéh-kaer a soudarded lahet,
É kreiz ou iouankiz hemb truhé diskaret ;
Tud iouank, hoah touchant ker guiù ha ker joéius !
Ol ne chonjent nameit ér viktoér glorius !
Ha bremen hemb buhé, o stad kalet ha garù,
Ol é mant astennet ha sklaset get er marù !

V

Hañni ne lausk neoah goal bèl é vléadeu,
Goudé men dint médet, a blad én é barkeu.
Mar kandalh er séhour, mar dé kaer en amzér,
Peb unan ou cher béan aveit ou has d'el lér.
Raksen er véderion, kent ma hellant dichuéh,
E zeli hoah éndram eit achiù en deùeh.

Get un dornadig plouz lod e hra liammeu,
Ou dispieg ar en erù ; réral, a vrahadeu,
A ziar en erù e cher en ed trohet,
Ou has ar bep liam, ou laka én ur sted.

Un dén kriù, (liés mat er meùel ag en ti).
Eit achiù er féchad hag aveit ou ari,
E grog é pep liam, e chach ar en deu ben,
E bouiz get pen é hlin, hag e sterd er fechen,
Bout e zou meiterion hag e lausk guéhavé,
A ioheu én ou fark, de dremén mar a zé,
É léh ou charréat, ou édeu éndrammet !
Meit get er fal amzér liés é vant tihet :
Liés mat é huélant, édan un taul arnan,
É tismant hag é kol ou bléadeu guellan.

Ol er plouz, én ou fark, get er glaù é tuein,
Ha kent pèl, o glahar ! er gran é kelidein.

Ur meitour hag en des soursi ag é vléad,
E ven er cherrein séh hag er hampennein mat,
N'er lausk ket pèl ér méz a pen dé éndrammet,
Meit er has béan d'el lér aveit bout beragnet,
E lak édan er iaù é zeu éjon kriüan
Eit stleijal, hemb dalé, d'er park er har brasan.

Get ur havlod troed hir er meùel bras kentéh
E garg ér har en ed, hemb arsaù, hemb dichuéh.
En éhen doh er har, én ur dakenéat,
E zichuéh é hortoz men dé groeit er harrad.
Neoah en héaul e duem : a bep tu, én ur son,
É huélér hemb arsaù é punein er helion,
É seùel, é teval, é koéh ar el lofinéd.
Kentéh èl m'ou hleuant, en éhen vras spontet,
Ou losteu én aùél, e zou prest de vrechen,
De ridek d'er pear zroed érauk en dabonen.
Meit ur pautrig bihan, eit spontein er helion,
E heij ur barrig dél adrest en deu éjon.

VI

A pen dé bet achiù a gargein er harrad,
Ha get ur gorden kriù pen dé ariet mat,
Er goas e darh é foet, e vroud get er harheu,
Hag e hra d'en éhen astennein ou gougeu.
Er har bras e vransel, el lofinéd e zihuéh,
En ahel derù ean memb e darh édan é véh.
Meit, en drespét d'en hent ha skosellek ha ten,
En deu éjon nerhus um daul ar er hoalen,
E gerh a bazeu bras, e stleij ou béh ponnér,
Ha touchant, hemb bourdein, é arriüant él lér.

Er harrad, hemb dalé, én ur hranj zou lojet,
Pé é kornig el lér én ur ioh dastumet ;
Meit, get en éhen vras, épad en amzér-sé,
Er meùel e ia hoah de glah ur garg neùé.
Ken nen dé charréat en deùéhan karrad ;
Ha liés kent dichuéh, ha kent chonjal repoz,
E huélér treménet en hantér ag en noz.
Meit en ed zou cherret, zou lammet a zanjér ;
Hag er meitour koutant e hellou, hemb doujein,
Gortoz en amzér-gaer aveit komans dornein.

2e En Dornereh

I

Nen dé ket treu erhoalh men dé bet charréet
 Ha beragnet, él lér, ol er bléad médet :
 Mar vennant estein mat, er veiterion gredus,
 Aveit ou labourieu apert ha soursius,
 E zeli diforhein perhuéh mat, d'er beañnan,
 En eil doh égilé, hag er plouz, hag er gran.
 Ind e zeli dornein ou bléad ar el lér,
 Séhein, guentat er gran, er cherrein ér sulér.

Aveit dornein neoah choéjet en amzér vat,
 Eit ma saillou hemb poén er gran ag en tuézad,
 Ma vou kalet el lér, ha, tro ha tro d'en ti,
 Ma helleet dastum séh mat hou plouzegi.

Raksé pe huéleet ihuéleit en aùél
 Hag é chom, hemb chanjein, tost d'er holern ihuél,
 Er hogus, drest hou pen, én néan é tenaùat,
 Hag, ér vro, en amzér dé ha dé é vraùat,
 Mar ne gleuet er mor é trouzal hag é son,
 Er seblant e zou mât : Mâl é klah dornèrion.

II

En trenoz, a vitin ha hemb bout devéhat,
 É huélér ar valé er vistr avizet mat,
 É vont d'er vorh tostan, a bres kaer, d'en dachen,
 Eit goprat dornèrion, peb unan é vanden.

Rak, aveit dornein mat, ha derhel pad en dé,
 É rinkér eih dornér eit gobér ur baré.
 Nen des tra ken souéhus, ker kurius de huélet
 Eit er hounidion én dachen dastumet.
 A bep kér tro ha tro, a bep tu é mant deit,
 Hag ind e zeviz ol, é hortoz bout gopreit,
 E bra priz en deùéh hag er choéj étrézè
 E lar grous nen deint ket ma ne vè reit dehé.

Meit chetu ol er vistr é tonet, hag aben
 É arsaù ol en trouz e oè ar en dachen.
 Peb unan e dosta, peb unan e cheleu,
 En des hireah de hout penaus é hei en treu.
 Kentéh, a voéh ihuél, ur mestr e huch tèr guéh
 Pegement en devou peb unan a zeùéh.
 Lod nen dint ket koutant, ha get ur voéh kriùoh,
 E lar nen dei hañni ma ne vè reit muioh,
 E gas trouz ha safar avel en houlenneu,
 A pen dant, é kounar, de foetal en audeu.

Lod aral um goutant ag er priz e zou reit,
 Hag e heli er vistr en des bet ou gopreit.
 A p'arriüant én ti, kent komans ou labour,
 Ol um lakant doh taul, hag ol é hrant inour
 D'er ioud kerh silet mat, en dé kent d'anderù-noz,
 Hag e zou ér bilig tuem-skaut doh ou gortöz.
 Nitra ne blij muioh d'en dud ag er mézeu
 Eit ioud débret get Leah, kent mont d'ou labourieu.

III

Goudé er hetan pred é kuitér béan en ti,
 Ha, kent gobér nitra, pep dornér e zeli
 Monet aben d'el lér, ha, get ur chubelen,
 Hé nétat perhuéh mat, hé chubaf pen-der-ben :
 Ma ne hrér kement-sé, get er peutr, get en huan,
 Ha get en doar keijet, é vou lous ol er gran.

Diés bras de séhein, diés bras de huentat.
 Neoah n'ou des mui chonj nameit a labourat ;
 Pep dornér él labour e gemér, é loden :
 Unan ar er beragn e grog é pep pechen
 Hag hé zaul béan d'en dias ; lod aral ou hemér
 Ou diari, ou led, ou dispég ar el lér.

Kent dornein é ma guel lezel el lériad
 Doh térenneu en héaul de duemmein un herrad ;
 Rak, émesk ol en dud, a viskoah é larér :
 En héaul aveit en ed zou er guellan dornér.
 Peb unan eit dichuéh um dén ér hoaskeden,
 Lod e chouk ar en doar, réral ar ur fechen ;
 Eit tremén en amzér é larér istoérieu.
 Meit kent pèl er hoased e gemér ou fimpeu
 Eit gobér ur hornad, hag, eit ou devout tan,
 E sko, get un delim, ar ur ménig bihan,

En tan e saill, e grog ér losk e zou ér horn,
 Ha peb unan, d'é dro, er hemér én é zorn,
 E lak tan ar é bimp, ha kentéh é huélér
 Er moged, èl kogus, é seùél én amzér.
 En dornerion neoah, pen dé groeit er hornad,
 Um aprest de gomans dornein el lériad,
 E gemér ou freilleu, ha touchant é kleuér
 Trouz er freilleu é skoein beb eil taul ar el lér.
 Hañni ne lar mui grik; ind e labour hèrus,
 Hemb chonjal én ou foén nag én tuemdér eahus.
 En huiz e rid dohtë; peb unan e vahel;
 Meit atàu é huélér er freilleu é seùel,
 É troein drest er penneu, hag, én ur huitellat,
 É foetal ar er plouz, é hoaskein en tuézad.
 Er gran e saill kentéh a ol en tuézenneu,
 Hag e strimp a hep tñ édan taul er freilleu.
 Kent pèl el lériad e zou rah digriet;
 Meit eit gobér erhat, nezen é ma hoah ret
 Chanjein en ed a du, en dornein a neùé :
 Elsen é vou rekis gobér épad en dé.
 Neoah a p'en dé bet dornet el lériad,
 A pe huélér é ma skarhet ol en tuézad,
 É heijér mat er plouz, el lakér a ioheu
 Eit er has d'er blouzeg kentéh a forhadeu :
 Hag épad ma kasér ol er plouz d'er blouzeg,
 Er pel e zou cherret ha kaset d'er pelleg.
 Aben é lédér hoah ul lériad neùé
 Aveit tuemmein én héaul ha bout dornet goudé,
 Hag elsen ur meitour e zalh de labourat
 Ken nen dé rah dornet ha cherret é vléad.

IV

Péh ur joé aveiton a p'um huél deit de ben,
 Ha ma hér de zispleg en devéhan féchen !
 Meit penaus hé dispieg ? El én doar grouiennet,
 Nen dé nameit get poén é hel bout distaget.
 Arnehi peb unan um asé guéh d'er huéh :
 Hañni n'hel hé bouljal, hé lemél a hé léh !
 Er mestr e za neoah, er mestr é unan kaer,
 Kriùoh eit er réral, hé saù azoh el lér.
 En dornerion joéius e gri, e huch d'un dro,
 Hag e hra d'en dason reskond é ol er vro.
 Meit er mestr e zeli, aveit gobér erhat,
 D'en dornerion nezé rein beb a choninad.

Kentéh én ou labour é krogant hoah herrus,
 Hag, èl érauk, berpet é labourant gredus.
 Kent pèl el lériad devéhan zou dornet,
 Hag ol er gran, èl lér, én ur ioh dastumet.

Meit nezé dré mé ma achiù en dornereh,
 É hes ha plijadur ha joé bras én tiegeh.
 En dornerion e hast monet d'ou hoéniéu,
 Ha doh taul, lan a hred, e hra gouil er freilleu.
 En noz-sen, eit en ol, er goén e zou druoh;
 Peb unan zou koutant, e zeviz joéiusoh;
 Mar a huéh memb, doh taul, é larér soñnenneu
 En ur ivet er chistr e garg ol er harteu.
 N'abuzér ket : neoah liés mat é kleuér
 En dornerion é son én ur vonet d'er gér.

V

O eurus ol er ré e zalh ar er modeu
 En des bet én ou rauk héliet ou zadeu !
 Meit ér vro-men, allas ! nen des nitra dalhapl,
 Hag er modeu guellan e ia de gol fonnapl
 Avèl en treu aral : himiù ar er mézeu,
 Piiù e huéleet-hui é tornein get freilleu ?
 Er mod e zou chanjet : bremen ne zornér mui
 Meit get un dorneréz e hanuér *mékani*.
 Na diyouruset é guélet, èl lériéu,
 Dornereh er bléad get er *vékaniéu* !
 Get spont en ou hleuér, nen dint é labourat,
 É kriál, é kornal, é son, é vrundellat,
 É hobér mui a drouz, ér hartér hag ér vro.
 Eit kant kohlé ieuank e vunsel ol d'un dro.
 Tré m'ou hleuant er chas n'arsaùant a hudal;
 El loñned én doareu ne hrant nameit bleijal,
 Ol en éned spontet e lausk ou soñnenneu,
 Hag e ia de guhet d'en don ag er hoèdeu.

Neoah aveit darbar en dorneréz èl lér,
 Gobér ol el labour, get a dud e rinkér !
 Guélet ind ar ou zreid, a vitin bet en noz,
 É labourat a nerh, hemb dichuéh, hemb repoz !
 Ind e voutj, ind e rid, e huiz hag e boéni
 Hemb ne hellant neoah darbar er *vékani*.
 Avèl ul lon nañnek ha n'hel tornein é hoant,
 Hi e gri, hi e lonk, ha jamés n'um goutant;

Meit kent fin en deùeh, en dud hag el loñned
E goéh ol ar ou dent, e zou hantér lahet.

O hui hag e bieu ur marh hag éhén vat,
Groeit dehè, mar karet, hed en dé labourat,
Groeit dehè, hemb doujein, stleijal pep sord kiri,
Meit n'ou laket jamés de droein ur *vékani* :
Rak é bèr é kolleïnt ou gloér, ou braùité;
Bikin mui ér foériu ne veint klasket goudé.
Hous éhén, guéharal istimet ér hartér,
N'hou pou meit ou lardein kag ou has d'er bosér.
Hou marh ne hrei mui chér, ne saùou mui é ben,
Ne glaskou mui skrimpal, na ridek ér blénen.

Lausket enta de hoéz ol hou *mékanieu*,
Ha dornet, èl agent, hou pléad get freilleu,
Er plouz édan er freill ne hach ket ar el lér,
Ha hui hou pou plouz-to eit golein hou tiér.
En tuézad, get en héaul, e skarhou éleih guèl;
Ésoh é tiforhér er gran azoh er pel,
Ne huélér ket nezé, d'en han, éndro d'en ti,
Get er gran kelidet glasteur er blouzegi.

VI

Neoah deustou m'en des dornet ol é vléad
Meitour erbet ne chonj arsaù a labourat
Rekis é hoah goudé, mar chom braù en amzér,
Aveit séhein er gran, en displég ar el lér
Ahoel pad ur suhun, er bouljat taul ha taul,
Eit ma séhou reih mat édan tuendér en héaul.

A pen dé séh er gran é teli bout guentet;
Raksen el linsel vras él lér zou displéget;
Er velin-guenteréz e zou lakeit de droein
Aveit gobér auél ha nétat ol er grein.
Er pel hag ol en huan e ia get en auél,
Er gran mat é unan e goéh ar el linsél,
Kentéh pautred nerhus er harg é sehiér
Ha peb unan e gas é sahad d'er sulér.
Péh joé eit er meitour a p'en des bet guélet
Ol é hran cherret mat ér sulér dastumet !
Ean en des eit er blé, ha bara de zèbrein,
Ha gran ag er guellan ér marhad de huerhein.
Elsen, é misk é dud, é hellou hoah hamdé,
Hemb doujein er geltri, biùein é leuiné.

TERVET LODEN

ER HOARH

TERVET LODEN

ER HOARH

I^{AN} El Lanfes

Kentéh avel ma huél kampennet é vléad,
Én don ag é sulér ol é hran cherret mat,
Kent gobér tra aral, pep meitour e zeli
Monet béan d'é goarheg e zou étal en ti,
Aveit gout ha guélet mar dé mal hé zennein,
Hag hé has pé d'ur hoah, pé d'hur poul de augein.

Bout e zou mercheu splann hag e hra anaùet
Mar de anùé er hoarh ha mat de vout estet :
Rak nezen ol er hoarh, drest pep tra en dél glas,
E daul, pe duem en héaul ur houst kriù, ur fal vlaz;
En tadeu orgeillus, get ou fenneu ihuél
E seblant disprizein ha tampest hag aùél;
Ur beutren skan um saù, kentéh èl m'ou heijér,
Avel ur gogusen, én èbr ag en amzér.
Guélein e hrér eùé é koéh ar er mammeu
Taul ha taul er golvan, er hoarhaér, er pengleu,
Hag, é pign doh pep pen, é tennein ol er gran,
Doh ou débrein kentéh aveit torrein ou nan,
Pé doh ou has a her d'ou fousinedigeu,
Ou gorto get hireh én don ag ou néhieu.

II

Neoah a pe dennér ur goarheg aneùé,
É ma rekis diforh, en eil doh é gilé,
En tadeu ha mammeu. Aveit gobér erhat,
E tennér ketan pen en tadeu a zornad,
Hag en ou ariér, troed-oh-troed, pen-oh-pen,
Get ul liam distér groeit a blouz pé a vren.
Meit get mui a zoustér é tennér er mammeu,
Get eun a gol er gran e zou én ou fenneu,
Dré vraù ha dré zoustér d'el lér é vant kaset,
Eit bout inou kentéh ar ul linsél heijet,

Pé dornet get freilleu, eit ma koéhou er gran,
E vou goarnet eit had aben en neüé-han.

Neoah kent kas er hoarh d'er poul aveit augein,
É ma guel el lezel un herrad de séhein :
Er hoarh en des séhet kent bout lakeit én deur,
E rei lanfes kriüoh ha milén èl en eur.

III

A pe augér er hoarh, é ma ret el lakat,
Aveit ma augou guél, én ul léh choéjet mat.
N'el lakér ket enta na rè dost d'ur huéen
E daul, épad en dé, tro ha tro, goaskeden,
Nag én ur hoèh deur-rid, nag én un toul rañned,
Nag én ul lén rè zon ha karget a bisked :
En deur él léhieu-zé, memb én amzér tuemman,
E zou berpet iein-sklas, pédost èl d'er gouian.
Ol er hoarh e rinkou hir amzér eit augein,
Hag e vou dré-zé memb én danjér a vreinein.
Allas ! guélet zou bet éstroh eit ur meitour
En des èlsé kollet er fréh a hir labour !

Meit er hoarh um blijou, ha ean e augou béan
El léh ma skoei en héaul én é duemdér vrasan,
En ur flagen izél, ledan ha dizolo,
Hag ér guellan pouleu e gavér tra ha tro.
Turel e hrér inou dré vraü en dornadeu,
En eil doh é gilé dalhet get liammeu.
Eit ou derhel én deur, ma chomeint goleit mat,
É lakér arnehè mein poñné pé motad.
Neoah ag en deur-aug é saü ur vlaz poñné
Hag um stréou kent pèl én èbr ag en amzér.
Pelleit enta, pelleit, get er brasan soursi.
Doh er hoarh é augein el loñned a hou ti,
Hou teved ha hou kévr, hou seud ha hou ronsed,
Pé touchant é veet én danjér a huélet
Ol hou loñned guellan é peurat dé ha dé,
Marsé memb é klañnat hag é kol ou buhé.

IV

A pen dé bet én deur ardro ur pemzek dé,
Mar dé chomet goleit épad en amzér-sé,
Mar des dalhet en héaul hémh arsaü de duemmein,
Er hoarh e zou aug mat, mal bras é en tennein,
El lemel ag en deur. Kentéh keti-ketan,
É huélér é ridek er bautred hardéhan.

Én deur bet en deuhlin, hag ou mancheu tronset,
Lod e hast ag en deur tennein er hoarh auget,
E grog é pep dornad dré vraü ha dré zoustér,
Ou golph mat hag ou heij, ou zaul ar er chauchér.
Pautred aral kentéh, liés mat én ur son,
Ou harg én ur har bras, stleijet de zeu éjon,
Hag ou has d'er béañnan d'er prad bras de séhein.

Meit aveit ma séheint, é ma ret ou lédein.
Raksé merhed gredus, én drespet d'en tuemdér,
Ou displog tenaüik ar er héaul glas tinér,
En ur prad én abri, é kreiz un devalen,
Pé memb én ur park-héaut, mar dé flour en donnén,
En ul léh dizolo, ma koéhou arnehè,
Hag er gloéh pad en noz, hag en héaul pad en dé.
Hañni ne led é goarh én un tachad ihuél,
Léh ma huélér liés é punein en auél,
Get doujans a huélet, mar saü un auél dro,
Ol é goarh dismantet ér péar horn ag er vro.

V

Neoah er hoarh zou séh, ha ret é er cherrein
Eit er breiat kentéh érauk en amzér iein.
Meit é chonjal é tei de vout hoah tinéroh,
Eit ma torrou hemb poén, ma tibuskou ésoh,
Lod ag er veiterion kent komans er breiat,
El laka, én é saü, en ur forn tuemmet mat.
Lod aral, a pen dé braü ha tuem en amzér,
En displég, én abri, pen-der-ben d'ur vangoér.

P'en des tuemmet erhoalh, é komansér kentéh
Ha labourat a nerh, ha breiat hemb dichuéh,
Ne huélér mui bremen meit divréh é vouldjal,
Dorn pep brei é seüel, é skoein én ur drouzal,
En dason e reskond étal kein er mañné;
En éned e neij pèl, spontet é lein er gué.
Er hoarh e darh, e gri édan dent er breieu;
Meit en hélest menut e goéh ol a dammeu
En ur ioh ar en doar, hag, é dorn er breiour,
Ne chom, a ol er hoarh, meit lanfes fin ha flour

Neoah eit bout néet er hearh zou hoah rè gri
Raksen, eit en dousat, en netat muioh-mui,
Get ur blanken luemmet é ma ret er pahlat,
Hag, ar ur grib dent hoarn, goudé er serensat,
Eit diforh perhuéh mat azoh er stoub lousan
Er hoarh e vou néet, a pen dei er gouian.

2^{vet} En Ned

I

Treménet é neoah en dilost ag en han,
 Ha kement tra, ér bed, e seblant er gouian :
 En amzér zou ieineit; tro ha tro ol er gué
 En des kollet ou dél; en béaul ag é hulé,
 Avelt rein é splandér, e saù devéhatoh,
 Hag en noz, eit en dé, e zou paud mat hiroh.
 Deit é kaian-gouian get en amzér kalet,
 Hag é pep léh ér vro, er segal zou hadet.
 Chetu é Breih-Izél, d'en dud ag er mézeu,
 Er hours aveit komans, de noz, er filajeu.

Kentéh avel m'en des en noz du ha tioél
 Ar ol en treu ér bed displéget hé mantel,
 Ha diskoeit d'en ol dud, kerkloüs èl d'el lonñed,
 É ma rekis bremen ha repoz ha kousket,
 Ol er labourizion, e zou ar er mézeu,
 E arsaù ou labour, e guita er parkeu,
 Get joé ar ou diskoé e sam ou benùégér,
 Hag e ia, lan a hred, keti-ketan d'er gér.
 Kent gobér tra erbet é ma ret koéinein :
 Azéet doh en daul, aveit reneùéin
 Ou nerh, ou des goanneit get un deùeh labour,
 D'ur pred ha mat ha huek get joé é hrant inour.

II

Pen dé achiù er pred, n'ou guélér ket kentéh
 É vonet de repoz, deustou mé mant goal chuéh.
 Ret é hoah labourat : lod e ia de zraill koed,
 Pé, én un ofen vras, e bil lann d'er ronsed;
 Lod aral e dill koarh, get plouz e hra token,
 Pé, eit lakat guérén, e gampen ruchenneu :
 Neoah ol er merhed, ér filaj, d'er gouian,
 E labour pé én ti, én dro d'er goahad tan,
 Pé, èl é mar a léh, mar dé rè iein, ér hreu,
 Azéet ar er plouz, tro ha tro d'er goleu.
 Doh hé skoé ur gegil, peb unah anehè
 E zeli néein koarh estet épad er blé.

Eit néein fonnaploh, hag ésoh, get un troed,
 Lod e laka de droein, ur rodig groeit a goed.
 Meit er merhed aral, hemb chanjein er modeu,
 Avel én amzér goh, e né get gourhedeu :
 Azoh ou hegilieu, get un dorn, ind e den
 Er hoarh e zou dohtë dalhet get ul lasen,
 Ha get en dörn aral, get pen er bizied,
 Ind e laka de droein hemb arsaù er hourhed;
 Er hoarh e bun, e rolt; er vréh doh um asten
 E den hag e zisplég er flourikan neden
 E zou punet kentéh én dro d'er hourhed-sé,
 Avelt komans néein hoah un neden neùé.
 Hag elsen é talhér ataù de labourat
 Ken nen dé ol abéh néet er gegiliad.

III

Neoah, én ur néein, a bep tra é konzér,
 Ha peb unan d'hé zro e zegas hé istoér :
 Job er Fur a Gerpri e zou oeit d'en armé,
 Mab minour Kernitra zou achiù é gonjé,
 Hag é ma deit d'er gér. Déh é ma bet guélet
 E tremen én hent pras, gusket ha kampennet
 El d'er sulieu brasan, hag, a hast hag a bres,
 É vonet, lan a hred, de huélet é vestréz,
 E chom é ti hé goard, ér Sorn, étal Mikél.
 Dehon beta bremen é ma chomet fidél,
 Deustou m'hé des kavet, tra ha tro, ér hartér,
 Ohpen deuzek galand koutant ag hé hemér.
 Get hé goard, a dra sur, é hè eit hé goulén,
 Ha kent pèl, ér barréz, é vou un éreden.

Ol er merhed ieuank, épad er lavar-sé,
 Um sél, én ur hoarhein, en eil hag é gilé,
 Hag én ou haloneu, e garehè perpet,
 Konz a ziméenneu, pé ag er galanded.

Émesk er plahed-sé, nen des chet abiloh,
 Nag e zevizou guèl, aveit Mari er Floh.
 N'hé des chet hé faréz eit laret un istoér;
 Hañni ne houér eldi doéréieu er hartér.
 Mari er Floh neoah, avel ur plah disket,
 Ne lar jamés nitra ma ne vè ket pedet.
 Meit er filajerion, e zou nezen én ti,
 Um lak ol ar hé zro, hag e zalh arnehi

Ha kement ha ker pèl ma n'hel mui um zihuen,
Hag, ohpen un istoér, hi e lar ur soñnen.
Ol é soñnant get gred ha get er joé vrasan :
Mari e lar er poz, er réral en diskán.

Neoah er hroah kohán, chouket é koégn en tan,
Pé ar gorn en uéled, e lar de beb unan
Ne vezè ket guélet, én amzér guéharañ,
Na kement a dud kri, na kement a dreu fal.
En dud um garè guel, ha james ne vezè
Guélet bredér é kás en eil doh é gilé.
Er vugalé perpet doh ou zud oè sentus;
Ol er serviterion d'ou labour oè gredus;
Bep sul én ovren-bred, bep sul ér gospereu,
Jamés, jamés hañni nen de d'en tavarneu.

En amzér zou chanjet, hag ol en dud eùé :
Nen des mui en ou mesk, naren, guir garanté.
Ne gleuér kin bamdé, ag un tu, ag un al,
Nameit tud é hoalgonz unan ag en aral,
É lakat trouz ha kás é ol en tigèheu,
É tisparti liés bredér ha priedeu.
Er vugalé d'ou zud ne vennant mui plégein,
Hag er serviterion en des poén é sentein.
Er bautred nen dint bet jamés disolitoñ,
Nag er merhed ieuank jomés digampennoh.
Liés é vant guélet, é kër, ar er mézeu,
É vonet ar un dro, hemb méh, d'en tavarneu.
Ne gavér mui dré-zé nameit tud én ivaj.

Elsen, en ur zeviz, é tremén er filaj.
Kentéh èl mé kleuér é son naù ér hantér,
Mar des ar bep gourhed kant tro d'en dibunér,
Pep néerez e hast dibun hé gourhedad,
Eit ma vou guélet reih hé des labouret mat.
Nezen, èl tud fidél de Zoué ha d'é lézen,
Stouiet ar ou deuhlin, ind e lar er beden,
Eit trugèrékat Doué a ol é vadeleh,
Goulen hoah é venoh aveit ol en nozeh.
Ha nezé peb unan, hemb gortoz bout pedet,
E daul béan hé hegél hag e ia de gousket.

En treno, arlerh koén, é lrér hoah er memb tra,
Hag elsé, dé ha dé, er hoarh a vihaña.
Kent ma vou deit miz merh hag achiù er gouian,
É vou bet sur néet en dorchen devéhan.

3^{vet} Er Huiad

Un dé benak goudé é ta er guidér,
Ur vahig én un dorn, én al ur hrog-pouizér.
Ean e bouiz pep darned, ha, hemb lezel hañni,
Aveit gobér lién, ou has geton d'é di.
De getan é teli dibun en darnedeu,
Ou funein hoah goudé ar ol er henelleu
Hag ou lakat ér stern steñuet ha klommet mat.

Kentéh a ol é nerh é komans labourat.
Ne gleuér mui bremen meit er stern é trouzal,
Er rodeu bras é troein, hemb arsaù é krial
Ha trouz er vrezun skan a dréz d'er huiaden
É saillal, é ridek, é kroézein hé neden.
Pep marchen e zeval hag e saù beb eil huéh;
En ned um groéz ataù hag um zisplég kentéh.
Er guidér nerhus, ar é vechér krommet,
E sko get er chajeu hag e sterd ol en ned.
Mar dalh de labourat, kent mé tei en dek dé,
É tennou ag é stern ur huiaden neùé,
Hag en treno aben, ne vou ket deuhéat
De vont d'hé has d'er gér, séhet ha pléget mat.

II

Er vestréz ag en ti en des neoah galuet
Pear pé pemp kemenér ha kemenérezed
De zonet hemb dalé d'hé zi de labourat,
Eit gobér liénaj ha fondein er huiad.
Ol er gemenérion, én ur arriù én ti,
Kent débren ou leigneu, e ia d'er blouzegi,
E den ou bréhad plouz, hé has d'er hoaskeden
Pé d'er hreu, ar en teil, hag e hra ou zorehen.
Ur huiltan én ou dorn, lod e droh hemb truhé,
Pen-der-ben a dammeu, er huiaden neùé.
Krommet ar ou deuhlin, lod aral é huélér
É hrouiat hemb arsaù get un nadoé distér
Ind e labour herrus, e sterd mat ou neden,
Rak er seblant zou mât : dru e vou er souben.

Liés én ou labour, ha hemb kol kraù erbet,
 É larant soñnenneu, istoériu treménet :
 Eit deviz, eit soñnein ha laret un istoér,
 Ne gaveet ket guèl aveit ur hemenér.
 Neoah, mar labourant hemb arsaù pad en dé,
 É achiùeint kent pèl gobér en treu neùé,
 Hag, a ol er huiad, bremen ne huélér mui
 Meit tuelleu, linséliu ka krézieu lan en ti.

4^{vet} El Liénaj

I

Kent doug lién neùé ha kent en impléein,
 É ma, eit gobér mat, rekis er bugadein,
 Rak lién bugadet e zou éleih dousoh,
 Hag aveit en impli éleih akuitaploh.
 Kentéh avel ma huél en aùél oeit d'el lué,
 Hag en héaul é splannein ligernus, pad en dé,
 Mar kleu, épad en noz, é kañnal er rañned.
 Er vestrez soursius e glah golherézed,
 E hra debè golhein, ur huéh d'er bihañnan,
 Hé liénaj neùé én auglenneu tostan,
 Meit aveit ma huennou, aveit ma skarhou guèl,
 É ma ret el lakat kentéh én ur gibel,
 En displég, ha strèuein taul ha taul, a bep tu,
 Aveit gobér leziù, un dornadig ludu.

Neoah ar en uéled, er vatéh, get koed séh,
 Edan er bilig vras e hra tan hemb dichuéh.
 En deur e duem, e verù, e foèu hag e chumen;
 Meit er vatéh kentéh, én hé dorn ur goupen,
 E gemér ag en deur, hag, ar er gibellad,
 Liés en ur soñnein, en taul a goupennad,
 Hag er streu a bep tu. En deur, en ur zichen;
 E dréz ol er bugad, hag, èl ur riolen,
 E rid dré en toul-bér en ur gibel vihan.
 Lakeit é hoah kentéh de verùein ar en tan,
 Hag elsen é kastr dalhmat ar er bugad
 Epad en dé abéh, bet en noz devéhat.

II

En trenoz, ér hartér, kentéh èl goleu dé,
 É huélér a bep tu er merhed ar valé,
 E vont keti-ketan, gredus ha joéius mat,
 Pé d'ur poul, pé d'ur hoah de holhein er bugad.
 Ar benneu ou deuhlin; étal pontigeu koed,
 Lod e hòih én deur sklér el lién bugadet,
 Er suan hag en disuan, el laka de zivér,
 Hag er sko hemb arsaù a dauleu batulér.

Ne gleuér mui meit trouz er batulérieu;
 Pèl duhont en dason e reskond ér hoedeu.
 Merhed aral neoah, diù ha diù, én ou saù,
 E hoask a ol ou nerh, hag en deur èl er glau
 E zivér hag e rid. Kentéh en treu goasket
 Zou lakeit de séhein ar vodeu displéget,
 Pé ar er héaut ér prad, mar dt séh en donnen,
 En ul léh dizolo, pèl doh er hoaskeden.
 Ret é hoah ou bouljal hag ou zrocin taul ha taul
 Eit ma séheint béañnoh édan tuemdér en héaul.

Na brañet é guélet ur bugad é séhein !
 Ne huélér meit bareu get ou sam é plégein,
 Hag, ér prad, en donnen, hag éi lann, er bodeu
 Guen-kann avèl er gué en ur verjé é bleu.
 Neoah a p'anañtér é ma séh er bugad,
 É hastér er cherrein hag er has, pléget mat,
 D'er gér eit bout kentéh hoarnet hag ampézet,
 Ha cherret perhuéh mat ér gredans aleuret,
 Pen dei er vinouréz ha monet é guéleu,
 Er vam e zigorou, a leih, hé hredanseu,
 Ha gloriüs e ziskoei, émesk hé zren kaeran,
 Liénaj neùé flam, liénaj er finan.

PEDERVET LODEN

EN AVALEU
 HAG ER CHISTR

PEDERVET LODEN

EN AVALEU hag er CHISTR

I

O na bouruset é guélet, ar er mézeu,
De gours en neùé-han, er gué aval é bleu !
Eleih é mant guennoh eit er frim de viz merh,
Eit en doar d'er gouian, pen dé goleit a erh;
Doh térenneu en héaul, ha dré nerh en tuemdér,
É saù ur frond ken huek én èbr ag en amzér !
Ne huélér meit guérén é vouljal, èl melion,
É punein én amzér, é neijal én ur son,
É koéh ar ol er gué, é chunein pep bleuen,
O hui ol e dremen tost d'ur verjé é bleu,
Eit guélet treu ker kaer, arrestet hou pazeu,
Pé kentoh hastet béan klah ha choéj ur huéen,
Eit repoz un herrad édan hé goaskeden.
Ne zoujet ket kousket én un dachen ker kloar,
Etal troed ur huéen, azéet ar en doar :
Un hun huek ha didrous e zousei hou manbreu,
Hag émbér e hrei d'oh ankoéhat hou poénieu.
A pe vou ret kuitat, hou kaloneu eurus
E bellei get ankin doh ul léh ker bourus.
Ha hui, labourizion hag en des berjéieu,
O kerhet d'ou guélet pen dé er gué é bleu !
P'ou guéleet ker braù get en héaul a greisté,
Hou kaloneu, énoh, e saillou get er joé;
Ha deustou mé hes poén é stad el labourér,
Peb unan, muioh mui, e garou é vechér.

Meit neoah pedet Doué, er mestr a ol er bed,
D'ou goarantein dalhmat doh en amzér kalet,
De bellat azohité er brumenneu loskus,
En tampest, en harnan hag en héaul rè boahus.

II

E bèr amzér neoah é huélér é houitein
Er bleu é ol er gué, é séhein, é tuein
Hag é koéh ar en doar; meit é léh pep bleuen,
En neb e sellou mat e huélou ur fréhen,
Hoah distér a gomans, meit e greskei bamdé
Edan en amzér vat, ha tuchant ol er gué
Zou karget ha sammét ken ne bleg er bareu,
Ha men dé rekis béan ou harpein get sindeu,
Ma ne vennér guélet, pe chonjér bihañnan,
Ha gué, beta nezé ker gloriús ha ker braù,
É arsañein a zoug, hag é chom divalañ.

III

Pen da d'en avaleu milénein ar er bar,
Ha m'ou guélér é koéh ou unan ar en doar,
Deustou né huéh ér gué en distéran aùél,
De gours en dilost-han, ardro kreiz gouil-mikél,
É ma rekis chonjal heijein en avaleu,
Ou cherrein, ou hampen, ou lakat a ioheu.

Pautred ieuank ha skan e grap béan ér huéen
Hag e heij er bareu : én ou dorn ur berchen,
Lod aral dré zoustér, ha hemb torrein er hoed,
Ou diskar a dauleu, hag, ar en doar kalet,
En avaleu kentéh e goéh én ur drouzal,
Haval doh er gurun pèl duhont é kornal,
Doh son en tabourin d'en emgann, ér blénein,
Pé, é don er hoèdeu, en aùél digampen.

Neoah ol er réral, bugalé ha merhed,
E cher, get plijadur en avaleu heijet,
Ha kent pèl é huélér lan-brog er panérieu.
Lan-brog er har brasan, ha lan-brog er resteu.
Er har get deu éjon e zou stleijet d'er gér,
Aveit hout gouliet él hiorh pé él lér.
Meit er veiterion fur, apert hag avizet,
E zihual a geijein ou avaleu estet,

E laka perhuéh mat, d'un tu, er ré dousan,
D'en al, er ré kajo hag ol er ré hueruan.
Pe vou ret gobér chistr, ind e geijou nezé
Avaleu dous ha hueru, en eil get égilé,
Er chistr groeit ér mod-sé e zou perpet huékoh
Hag, é bar rikeu vat, um hoarn éleih pelloh.
Rekis é ma vou hoah, édan en avaleu,
Ur guskad lann ha plouz, ha ma veint a ruilleu.
Elsé ne duemmeint ket, ou dou ér én ou ioh
Ha, hemb breinein kement, ind e viodou ésoh
Kentéh èl men dint blod, é ma ret ou flastrein,
Kent n'ou des koahet rè, ha komanset breinein.
Lod, é hortoz pelloh, e zou liés tibet,
E huél get er gouian ou avaleu skornet
É rein dehè goudé chistr ken hueru ha ker kri,
Ma n'hellér er guerhein nag en ivet én ti.

IV

En amzér guéharal, é vezé, get melleu,
Aveit gobér er chistr, pilet en avaleu.
O, na bouruset oè guélet pautred nerhus,
Epad er filajeu. é labourat gredus,
Deu ha deu, pear ha pear, a bep tu d'en ofen,
Ol ou mancheu tronset, ar ou zal un huizen,
É pilat avaleu, tostik tra d'er présóér,
Hag é skoein ar un dro get ou melleu ponnér.
Edan taul er melleu, er margeu e strimpè,
Meit, é don en ofen, er chistr dous e veruè,
Hag open, de bep kours, é vezé dichuèhet
Eit ivet ur huéh chistr, ha torrein er séhed.

Aveit gobér er chistr, bremen ar er mézeu,
Ne huélér mui liés pilat en avaleu :
Get melinieü hoarn é vant kentoh malet.
Unan e daul ér gern en avaleu keijet;
A bep tu d'er velin, deu zén kriù ha nerhus
E dro er rodeu bras, hag e labour herrus;
Ind e huiz hag e derm, ne hrant meit bahellat,
Meit ret é hemb arsaù derhel de labourat,
Er velin, ar bé zreid, e grén hag e vransel,
Er rodeu hoarn e gri, e chourik, e huitel;
En avaleu, ér gern, e saill, e glah téhein
Érauk beg er velin degor eit ou lonkein.

Elsen un éñig peur, a pe huél er spalouér,
 E glask, a ol é nerh, um den ag en danjér,
 E foet é ziùaskel, e saill, e glah pellat,
 Ha doh é énebour e garehè parrat.
 É ziùaskel degor, er spalouér blaoahus
 Um zalh adrest dehon, hag er sel hirusus.
 En én e grén, e gri; meit staget én é léh,
 Touchant, èl skoeit d'er marù, en er guélér é koéh.
 Arnehon er spalhoér, degor é ivineu,
 Um daul hag er has béan d'en don ag er hoèdeu,
 El lah hag en diblu, e hra geton é bred,
 Pé er rann, get soursi, étré é bousined.

Elsen dent er velin, luetmet mat a neué,
 E skrap en avaleu hag ou mal hemb truhé,
 Er bilig, zou édan, ne goéh nameit margeu,
 E daulér ér présoér kentéh a baladeu.
 Un dén duah d'é labour, eit gobér er masad,
 E gampen er margeu, er ioh, ha, get plouz mat,
 E zalh ol en torheù. Touchant, èl ur voten,
 É huélér er masad é seùel ér varlen.

V

Kent stardein er masad, ha kent en dichistrein,
 É ma ret el lezel un herrad de goahein;
 Elsen, e lar en dud, er chistr e zou druch,
 Hag azoh er margeu um zisparti ésoh.
 Touchant ar er masad en nor zou dichennet,
 Get el loheù kriüan er hoaskel zou stardet;
 Er chistr e rid kentéh avel ur riolen,
 Hag, ér gibel vihan, e goéh hag e chumen.
 Meit, aveit ma vou spis, hag aveit er guellat,
 Dré un tañouzig fin é ma ret er silat,
 Ha, get ur seill ked don, pé hoah get ur bilig,
 Er has hag el lakat én donn pé ér varrik.

Mar dalhér ur hoursad de valein avaleu,
 Ér haù e vou kent pèl karget ol en tonneù.
 Meit en neb e vennou en dout er chistr guellan,
 Ar en daul, ér huéren, de huélet er spisan,
 Ag é fusteu karget e gemérou soursi.
 Eit rein amzér dehè de durel ou loustri,
 Eit ma helleint berüein ha seùel ou chumen,
 Na get koed, na get spouï n'ou bondou ket aben,

E sellou mat dohtë, hag, a p'ou dou berüet,
 Èl nen dint ket mui lan, rak ma ou des koahet,
 E zeli, get chistr mat, ou hargein bet er beg,
 Ha standein er bondeu pé get pri, pé get peg.
 Elsé, hemb aüélein, er chistr e vou huékoh,
 Hag, aveit bout guerhet, e vou istimétoh.

Eurus, mil guéh eurus, en dud, ar er mézeu,
 En des bet a chistr mat karget ol ou zonneu !
 N'ivant ket, é predein, deur sklér ag er fetan,
 Meit chistr a huérennad, ha chistr ag er guellan;
 Ha d'ou herent tostan, ha d'ol ou amied,
 Aveit ou inourein a pen dant d'ou guélet,
 E génig, a galon, chistr groeit hemb tapen deur,
 Chistr e verü ér huéren ha milén èl en eur.
 Neoh en dud a gôr, eit druat ou fredeu,
 E iv eüé chistr mat prénet ar er mézeu,
 Hag ur meitour e ven guerhein mar a donnad.
 Ag é chistr, hemb arvar, e saüou argand mat.

PEMVET LODEN

EN AVALEU-DOAR

• PEMVET LODEN

• EN
AVALEU-DOAR

I

Mar dé braù ha bourus, d'en han, ar er mézeu,
Guélet er gué fréhus goleit à voketeu,
É ma eùé ker braù, ker bourus, hemb arvar,
Guélet, pen dé é bleu, ur park avaleu doar.
Boketeu a bep liù e huélér a bep tu,
Ha ré glas ha ré guerh, ha ré guen, ha ré ru.
Ol er hoed, ol en dél zou goleit : pep planten.
En des hé boketeu, ou doug ar lein hé fen.
Nen des nitra kaeroh avait en deulagad.
Neoah ne huélér ket er gurén é tostat
Aveit cherrein ou mél; ne gleuér ket eùé,
En éned é kañnein joéius é lein er gué :
Ne remerkér én dro meit guisped malisus,
Chardroned ha huibed, ha kelion velimus,
Deit inou doh er vlaz donjerus ha ponnér
E saù a bep boket én èbr ag en amzér.

O hui e gar repoz émesk er boketeu,
Doujet el léh mé hes avaleu-doar é bleu;
Ahoel ne chomet ket kousket ér hoaskeden.
Pé kent pèl é veet klan bras get en droug pen.

II

Épad men dé er hoed goleit a voketeu,
 En doar, doh er grouiad, é tas en avaleu.
 Distér ind a gomans; meit get nerh en tuemdér,
 Ha mar kavant én doar treu erhoalh a zoustér,
 Ind e greskei hamdé : émber en avaleu,
 Lod é ront, lod én hir, e zou bras èl bouleu
 E huélér tud nerhus, deu ha deu, tri ha tri,
 É vannein, é roulal é tachen en hoari.

Kent pèl er boketeu e houïù ér park abéh
 Er hoed glas hag en dél e vilén hag e séh,
 En doar, en avaleu distag doh ou grouiad,
 E houlen bout tennet, rak men dint anùé mat.
 Ne fal ket kemér skuir ar gement a soded
 Ag ou avaleu-doar nen des soursi erbet,
 Ou lausk bep plé én doar, de dremén ol en han,
 Ha ne chonj ou zennein ken nen da er gouian;
 Meit, allas ! get er glaù ha get er fal amzér,
 Ar ou avaleu-doar é kollant en hantér !
 Hemb konz ag er ré vreïn, pegement zou bréhet,
 Pegement a réral zou toulet d'er prenùed ?
 Ha memb er ré iahan e chomou deurennek
 Ha getè ne vou groeit nameit predeu truhek,

En dud furan e den hag e cher hemb dalé
 Ol ou avaleu-doar kentéh men dint anùé,
 E choéj en amzér gaer eit ma helleint aben
 Ou displeg ar en doar, ou séhein, ou hampen.
 Ur bigel én ou dorn, ar en erùï krommet,
 A vitin bet en noz ind e labour get gred,
 E doul, e lam en doar én dro d'er plantenneu,
 Ha dré vraù, ar er park, e den en avaleu.
 En amzér e zou tuem, hag en héaul ligernus.
 E daul ar ol er bed é dérenneu loskus;
 Peb unan zou huiz brein, peb unan e vahel,
 Ataù keti-ketan é saùant ou figel.
 Hañni, hañni ne chonj arsaù a labourat,
 Ha kent pèl é huélér tennet ol er parkad.

III

Kentéh men dé tennet ol en avaleu-doar,
 Get resteu, panérieu, ha liés get er hâr

En ou hasér d'er gér; meit, eit gobér erhat,
 É ma rekis ou choéj, ou diforh perhuéh mat,
 Ha lakat a ioheu, d'un tu, er ré vihan,
 D'en al, ol er ré iah hag ol er ré vrasan.
 En avaleu bihan, keijet get gran paret,
 Epad ol er gouian e vagou el loñned;
 Er seud maget elsé e gargou er goupén
 A leah dru, hag e rei er guellan amonen,
 Hag ol en dud e lar nen des bouitaj druoh
 Aveit iardeln éhén hag aveit lardein moh.

Émesk er ré vrasan ag en avaleu-doar,
 Cherret ha goleit mat én ul léh dous ha kloar,
 É ma ret hoah diforh ha choéj er ré iahan,
 Eit bout hadet goudé, pen dei en neùé-han.
 En avaleu aral én tiegeh vou débret,
 Ha getè peb unan e hrei é huellan pred.
 Lod én ou féhieù, ha hemb ou dibluskein,
 Ar en tan, én deur berù, ou laka de boahein,
 Hag ou dèbr get leah trenk. Lod aral ér souben
 Ou foah ha liés mat ou rost én amonen.
 Réral neoah ou rah pé ou diblusk kaerik,
 Ou foeh én deur, ou flastr, avel ioud, ér bilig,
 A pe huélant dariù ha poah er biligad,
 De ieinnein ar en daul é hasant hé lakat;
 Hag ember peb unan, én é zorn ul loé koed,
 E gemér hag e zèbr ken nen dé koutantet.
 Ar en daul é hes hoah, én tachad ihuélan,
 Ur hard pé ur pod bras lan a chistr en huékan,
 Chistr milén avel eur, rah goleit a chumen,
 Ha peb unan d'é dro e iv get er huéren.
 Euris enta er ré e est avaleu-doar !
 Ind e viùou hemb poén, ha, get ur joé hemb par,
 Pe venneint anehè dariù ur biligad,
 Ind e hrei de bep kours, pad er blé, predeu mat.

**

Elsen, o kanbroiz, é poéni, er mézeu
 E zou aveit en ol ur vammen a vadeu :
 Inou, édan er gué, é kavér goaskeden,
 Ha d'en han, er pradeu e zou karget a foen.
 En doareu kardellet e rei en ol vléiad,
 Hag é vou, pad er blé, de zèbrein bara mat.
 Mar doh bet soursius de lakat koarhégi,
 Hui hou pou hemb arsaù liénaj lan hou ti.

Ol en avalenneu, ker guen d'en neùé-han,
 E rei doh ha fréh huék, ha chistr ag er guellan,
 En ur park drueit mat ha dizolo ha kloar,
 Mar e hues get soursi hadet avaleu-doar,
 D'en han èl d'er gouian, hui e hellou bamdé,
 Get predeu huek ha mât biùein é leuiné.

***

Marsé ne hues chet doar, marsé ne hues nitra,
 Atañ, ar er mézeu, hui e gavou bara.
 Pep dor, én ol tiér, zou degor aveidoh :
 Tosteit bet en uéled, groeit vou stad ahanoh.
 Hui hou pou lojeris, reit e vou d'oh hou pred,
 Hag ur huérennad chistr eit torrein hou séhed.

Biùet, me hanbroiz, biùet ar er mézeu,
 Ne glasket ket monet de chom d'er hérieu.
 Ér hérieu, allas ! é ma kalet biùein,
 Ha paudmat n'ou des chet memb bara de zèbrein ;
 Liés mat é huélér, ér hérieu vrasan,
 Tud goasket d'er vizér, é verùel get en nan !

— * —

HUEHVET LODEN

ER GUNÉHTU

HUÉVET LODEN

ER GUNÉHTU

I^{AN} Er Védereh

Na kaeret é guélet, d'en han, ar er mézeu,
Ur parkad gunéhtu a pen dé ol é bleu !
Nen des nitra braùoh. Hanval é de huélet
Doh ur huiaden vras ar er park displéget
Pé doh ur vantel erh koéhet é kreiz en han,
Pé doh ur rèuen guen ha ker iein d'er gouian,
Ur houst hag ur frond huek e saù a bep bleuen,
E rejoeis er galon kerklous èl en difren.
En nemb e ven cheleu ne gleuou, pad en dé,
Meit éned é kañnein joéius é lein er gué ;
Er vouialh, er hoarhér, er glom, er savelleg,
Er pengleu, en estig, er golvan, er gôleg,
En druhunel bourus, er leuénan distér
Hag er hroahig um saù ken ihuél én amzér.
Ol é larant get gred ou soñnenneu joéius
Hag ol en um blijant én ul léh ker bourus.

Inou hoah er guérén e gav ou mél guellan :
Guélet ind a vanden é tont keti ketan,
É trézein en amzér én ur son, é trouzal,
É punein drest er park, én un taul é teval,
É koéh ar ol er bleu, é furjal pep bleuen
Ha kent pèl get ou sam é vonet d'ou ruchen.

El labourér ean memb e lausk é labourieu
Eit monet de huélet é hunéhtu é bleu.
Hag a p'er guél ker braù doh en héaul a greisté,
É galon beur e vleu hag e saill get er joé.
Meit ur seblant ker kaer e zou neoah distér
Hag hel bout dismantet get un taul goal amzér :

O nag a zroug e hra ur vrumen velimus !
 Ur rèuen iein d'en noz, d'en dé en héaul loskus !
 Raksé meitour erbet ne zeli ankoéhat
 A bedein Doué bamdé gredus ha perhuéh mat
 De hoarn é hunéhtu, épad m'en dé é bleu,
 Ha doh pep sord danjér ha doh pep sord drougeu.

II

Neoah a pe huélér er parkad gunéhtu
 Tuchantik hoah ker guen bremen deit de vout du,
 A pe huélér er plouz get ol er barigeu
 Édan ou sam poñnér, é plégein ou fenneu;
 Get un aùél distér a pe gleuér é son
 Ol er gran aneùé : mal é klah méderion.

Eit médein gunéhtu é ma rekis dihoal,
 Ne fal ket er médein èl er bléad aral,
 Én ur drohein herrus hag a dauleu kalet,
 Én ur grog a vrahad ér plantenneu trohet
 Fit ou zurel kentéh get trouz ha get safar
 Ha, marsé hemb dihoal, beb eil pen ar en doar.
 En nemb e ved elsé e zismant é vléad,
 Meit aveiton goudé pebéh ur galonad,
 A pe huélou er gran ken tenaù ar el lér,
 Hag é ioh gunéhtu ker bihan ér sulér !
 Ul lod bras ag er gran zou koéhet ar en doar,
 Hag eit el labourér kollet mat, hemb arvar.
 Pèl amzér, a vanden, vou guélet, a bep tu,
 Éned é tont inou eit cherrein gunéhtu :
 Sellet ind lan a joé é pourmén hemb doujans,
 Ou figos doh en doar, é cherrein ou biùans,
 Guéh peb uhan d'é du, ha guéh a vandenueu,
 Unan arlerh en al, é héli en anteu,
 É saillal, é krial, hemb doujein en danjér,
 Ha tuchant, lan a joé, é seùel én amzér.

Mar da ha donet glaù, pé memb un amzér kloar,
 Ol er gran dismantet gelidou ar en doar;
 Nezen, én ur hoarhein, ol en dud ag er vro
 E larou : er park-men zou bet hadet éndro !

Ardro er gunéhtu, eit gobér labour vat,
 Dré vraù ha dré zoustér é ma ret labourat.
 Er médour avizet, én é bark a vitin,
 Guéh krommet ar en erù ha guéh ar é zeuhlin,

E droh a zornadeu er gunéhtu anvé,
 E zisparti dousik en eil doh é gilé
 Ol er bareu keijet ha kentéh, ar é hoar,
 A dréz ar en anteu ou displég ar en doar :
 Elsen a gol er gran ne vou ket a zanjér
 Hag ér har get er plouz, é hei betag el lér,

Neoah er gunéhtu, kentéh men dé médet,
 Bamdé, édan en noz, e zeli bout saùet,
 Get eun a fal amzér. Raksen er véderion,
 Én ur zeviz joéius, liés mat én ur son,
 A bep tu d'en erù, diù ha diù, deu ha deu,
 E gemér er holon, e lak en dornadeu,
 El losteu ar en doar, er penneu fri doh fri.
 Réral kentéh arlerh ou sterd hag ou ari.
 Kent pèl, ér park abéh, ne huélér a bep tu
 Meit, a sted, én ou saù, bodelleu gunéhtu,
 Hanval doh un armé ranket é kreiz ul lann,
 Pé ar ur blénen vras é hortoz en emgann.
 Liés ar er mézeu, a p'en dé splann el loér,
 Eit seùel gunéhtu get a dud e huélér
 É vont goudé er goén, de noz, de labourat,
 Ha hemb doujein er boén, é terhel devéhat.

Er gunéhtu saùet e séhou fonaploh,
 Hag er holon gouët, deit de vout liantoh,
 Ne hachou ket kement édan taul er freilleu
 Hag, aveit gobér teil, e spirou guèl ér hreu

2^L En Dornereh

I

Kentéh èl mé huélér é ma séh er holon
 É ma rekis ha klah ha dastum dornerion.
 Meit ul labourér doar, apert hag avizet,
 Ag en dé kent d'anderù e stagou é loñned
 Eit mont de charréat, get é giri brasan,
 Deu garad gunéhtu, épad men dé séhan.
 Elsé, deustou d'er brum e guh en héaul pe saù,
 Deustou d'er hloéhen-noz e hlub avèl er glaù,
 Get ol é hounizion é hellou labourat
 Ha dornein gunéhtu, en trenoiz mitin mat.

En ur arriù ér park ne gol ket é amzér :
 Get ur havlod troed hir kentéh en er guélér
 É krog é pep bodel, hag, a ziar en doar,
 Doh ou seùel dousik eit ou zurel ér har
 Get eun a gol er gran ha séh hag anvé mat;
 Ur pautr bihan e ioh hag e vah er harrad.

P'en dé karget er har ha men dé kordennet,
 El labourér kentéh e huch ar é loñned,
 E hra dehé kerhet a bazeu bras d'er gér,
 Ha kent pèl er harrad e zou é kreiz el lér.
 Nezen, aben arlerh, eit gobér kementral,
 É ha éndro d'er park de glah ur garg aral.

II

Neoh en dornerion, deit mitin a bep tu,
 Kent komans labourat ardro er gunéhtu,
 E hast débren ou leign, e ia kentéh d'el lér,
 Hag, aveit ou labour, e choéj ou benùégér.
 Ur chubelen én dorn, lod, aveit labourat,
 Um soursi ag el lér hag hé chub perhuéh mat,
 E cher kaerik en huan ha kaerik er breteu;
 Lod aral, eit dornein, e gampen ou freilleu.
 Neoh deu pé tri pautr ha ieuank ha kriù mat
 E grog ér hoalen-gar hag e vam er harrad,
 En dornerion e za hag e hast bean kemér
 Gunéhtu a vrahad eit en displég él lér.

Meit ret e vou gortoz, rak er mestr é unan
 E lakei én é saù er savodel ketan.
 Én dro dehi kentéh, hag er prestan ma hel,
 Pep dornér e zeli ledein é savodel.
 É ber amzér er har e zou bet gouliet
 Hag el lér zou goleit a hunéhtu ledet.

Kentéh en dornerion, en ou dorn ou freilleu,
 E ia a bres, a hast de choéj ou léhieu,
 Hag, eit dornein ésoh én dro d'er bann, él lér,
 Um rann é bandenneu a dri pé péar dornér.

Neoh, ar er mézeu, kent komans labourat,
 Ol en dud ar el lér, én ou saù un herrad,
 Um groéz èl tud devot hag èl guir grechenion,
 Hag, é ber girieu, e bed Doué a galon
 De zerhel amzér gaer, de zismant er hogus,
 Ha de lezel en héaul de splannein ligernus.
 Épad en dornereh, én ur gir, d'ou sekour
 De cherrein séh er gran, d'hobér mat ou labour.

Kentéh en dornerion, ar er bann, hemb dichuéh,
 E gomans labourat, pep unan én é léh.
 Ne huélér mui bremen meit er freilleu poñné
 É seùel hag é koéh, beb eil taul ar el lér.
 Er bann abéh e grén, hag er gran gunéhtu
 E saill ag er holon hag e strimp a bep tu.
 Meit, dré forh labourat, kent pèl er bann abéh.

E zou bet digriet ha rah dornet ur huéh;
 Diù voéz nerhus kentéh, én ou dorn ur forh koed,
 E chanjou tu d'er bann, eit bout arré dornet.
 Elsen ol er gran mat e chomou ar el lér
 Aveit kreskat goudé er ioh gran ér sulér.
 Neoh goased nerhus, get ferhér koed-halleg,
 E heij mat er holon hag er has d'er golveg.

Ar er gran dizoleit ha néteit perhuéh mat,
 En dornerion kentéh e led en eil karrad;
 Meit, aveit rein ataù labour d'en dornerion,
 Er meùel doh er har e stag en neu éjon
 Eit monet d'er park bras de glah ur garg neùé :
 A nerh é vou rekis charéat pad en dé.

III

Neoh dré hir dornein er golveg e greska,
 Er gunéhtu bamdé ér park e vihañna,

Oeit e vér memb de glah en devéhan karrad.
 En dud, eit er gortoz, e zichuéh un herrad ;
 Er merhed e vrochen aveit gobér loreu,
 Hag er hoased hemb konz e den ar ou fimpeu
 Meit chetu, én un taul, ol é mant én ou saù
 En ur huélet er mestr é tonet ag er haù,
 En é zorn ur pod bras lan ag er chistr guellan,
 En des ag er varrik tennet eit peb unan.
 Hemb gortoz bout pedet, ha pautred ha merhed.
 E iv get plijadur hag e dor ou séhed.

Kleuein e hrér neoah er meùel é kañnein.
 Hag é lakat é foet taul ha taul de darhein ;
 Er harrad devéhan zou é tonet d'er gér.
 En dornerion kentéh, aveit en degemér,
 E rid bean én arben. Ol é chomant bamet
 En éhen doh er har a p'ou des bet guélet
 Seienneu doh ou hern, bareu dél ar ou fen,
 É kerhet gloriüs a bep tu d'er hoalen.
 Er pautr bihan mahour, chomet ar er harrad,
 En des ur min joéius hag e zalh a vrahad
 Er vodél devéhan goleit a voketeu,
 Hag ur bar dél koed derù karget a avaleu.

En éhen p'en dint bet lamet azoh er har,
 En dornerion get joé ha get ur gred hemb par,
 Aveit gobér inour d'er harrad devéhan ,
 E huch tèr guéh dohtu get ou boéhieu kriüan.
 Er pautr, ar er harrad, e reskond, ha dehé
 E ra, guellan ma hel, mercheu a drugèré.
 A p'en dé bet er har divannet ar el lér,
 A ziar er harrad, dré vraù ha dré zoustér,
 É tichen er mahour : en dornerion kentéh,
 Deit ol én dro dehon, e asten ou divréh,
 E garehé kemér er vodél devéhan :
 En inour-zé nen dé meit d'er mestr é unan.
 Ean hé hemér enta get ol hé boketeu.
 Ha, get er bar délek samet a avaleu,
 Ou lak é kreiz el lér, hag ou stag hemb dalé,
 Get ul liamig plouz, en eil doh égilé.
 Éndro dehi kentéh, unan arlerh en al,
 En dornerion e led er bodelleu aral ;
 Elsen er gran, él lér, tuchant hoah dizolo,
 A hunéhtu neùé e zou goleit éndro.

Get ou freilleu aben é komansant dornein,
 Hag ar er bann, èl lér, én ur zerhel de droein,
 Tuchant é arriüant étal en avaleu,
 Hag étal er vodél groñnet a voketeu.
 Nezen é arsaüant : meit ken nerhus ma hel
 Er mestr get bah é freil e sko ar er vodél.
 Er vodél-sen e grén, er bar dél zou héjet :
 Ar el lér get péh joé nezen é vé guélet
 É koéh er boketeu, é strimpein gunéhtu,
 Hag ol en avaleu, é ridek a bep tu.
 En dornerion kentéh e lausk ol ou freilleu
 Eit ridek d'er beañnan arlerh en avaleu.
 Lod en des bet unan, lod aral deu pé tri,
 Réral maleurusoh nen des tapet hañni.
 En neb en des skrapet ha tapet er muian
 E zou get er réral sellet èl er guellan :
 Ur bar dél én é zorn, ar é lerh pep dornér,
 Nezen, én ur soñnein, é hrei en dro d'el lér ;
 Goudé é hei d'en ti eit rein, a galon vat.
 A ol é avaleu, d'er vestréz, ur houblad.

Meit er mestr, én ur rein un dramsél d'er vatéh :
 « Plahig iouank, emé ean, plahig, nag er hranpoeh ?
 Hag ankoéheit e hes hur bou kranpoeh de goén ?
 Ké, plahig, d'ou gobér, ne zoujes ket ha boén ».

Er vatéh Margarit, d'hé mestr é léh sentein,
 E sel en dornerion hag um lak de hoarhein.
 Neoah, dirak en ol kentéh a boéz hé fen,
 Én hé saù ar el lér, hi e lar er soñnen :

SONNEN ER HRANPOEH⁽¹⁾

Skon

Penaus é hrein mé kranpoèh Allon la
dige da allon la. Allon la dige
don Allon la Penaus é hrein mé kran-
poèh P'en dé men deur ér Blañoèh
Kom ér P'en dé men deur ér Blañoèh.

I

*Penaus e hrein mé kranpoeh
Allon la digeda allon la
Allon la digedon allon la
Penaus é hrein mé kranpoeh
P'en dé men deur ér Blañoèh,
Komér,
P'en dé men deur ér Blañoèh !*

II

*Ha mem bled ér Gemené
Allon la...
Me zrepé é Kemperté.*

III

*Me falikel ér bod faj
Me rozet ér bodig skau.*

(1) Sofinen dastumet.

Ol en dud d'er vateh, eit laret trugèré,
E sko kriù ou dehorn en eil doh égilé.
Er plah, én ur ruein, e skrap béan hé dantér
E gemér hé boteu, e ia kuit ag el lér.

En dornerion aral e zalh de laboufat;
Peb unan e labour get gred, a galon vat;
Hañni ne chonj dichuéh, hañni ne zouj é boén
Get hireah d'er hranpoeh e vou tuchant de goén.
Embér diar el lér er holon zou lammet;
Er pel a zoh er gran e zou bet diforhet
Ha dastumet pelloh; goudézé peb unan
E labour hemb arsaù aveit dastum er gran :
Er merhed e zifré, get beb a chubelen,
Chubat el lér a dréz hag a hed, pen-der-ben,
Get er brasan soursi e glask er grañnenneu
Strimpet pèl doh er bann édan taul er freilleu.
Meit er bautred iouank lan a hred ha kriùoh,
E labour er rozet : Aveit degas muioh,
Réral a ol ou nêrh e bouiz ar ur blanken
Stléjet dré zeu aral én ari diù gorden.
Kent pèl er gran e zou tolpet é kreiz el lér,
Pé lakeit ér hardi get eun a fal amzér.

EIL LODEN

Er Hranpoeh

I

Pen dé arriù én ti, Margarit, er vateh
 E ganpen ol en treu eit gobér er hranpoeh :
 Get diù seill é ha bean d'er puns pé d'er fetan
 De glah diù seillad deur, deur sklér ag er freskan,
 Hag eit alum en tan e zraill un nebed koed,
 Er vestréz e zegas lan ur bedéliad bled,
 Bled guen avel en erh, taouizet a vitin.

Étal ur belig hoarn, flutet ar hé deuhlin,
 Er vatéh, a zivanch hag en huiz ar hé zal,
 E geij ha bled ha deur; kentéh doh ou bouljal
 Hi ou bras hag ou mesk, e labour hemb arsaù
 Ken nen dint, avel Leah, deit ol de vout tenaù.

P'en dé groeit mat er bras get soursi, er vateh
 Tostik tra d'er belig e lak er marh-kranpoeh,
 Ur rozellig aveit lédein er granpoèhen.
 Hag eit hé chanj a léh, hé zroein, ur baliken.
 Meit goudé kement-sé, er plahig, hemb dalé,
 Ar bep korn d'en uéled e laka deu drepé
 Hag ingal arnehé e boz en niù balon.

Meit bremen muioh mui é labour a galon :
 Édan er paloneu guélet hé de getan
 Get lann ha get koed séh é alumein en tan;
 Aveit mé krogou guel ha fonapl, hi e huéh,
 Get soursi ha get nerh, ar bep tan, guéh-der-huéh,
 Ha tuchant é huélér er flam dous ha joéius
 É hroñnein pep palon, é splannein ligernus.

Kentéh avel mé huél tuem mat er paloneu,
 Get ul lardoér drueit guéhavé get uieu,
 Guéhavé get lard-té, pé memb get amonen,
 Hi ou lard perhuéh mat. Elsen er granpoèhen

Doh er balon tuem skaut e stagou bihañnoh,
 Hag, eit bout troeit goudé, e zistagou ésoh.
 Kentéh, hemb kol amzér, hé mechér mar goui mat,
 Ag er bras, ér belig, é kemér ul lonsad,
 Hé led ar er balon, dré vraù ha dré zoustér,
 Ha hé displég tenaù get hé rozel distér.
 Er bras e gri, e saill ar er balon tuemmet,
 Meit é berrik amzér é ta de vout kalet,
 Hag er plah e hast bean get pen hé faliken,
 A ziar er balon, seùel er granpoèhen
 Eit hé displég kentéh ar er balon aral.
 Aveit achiù poèhein. Eit gobér kementral
 Ar er balon, éndro é led hoah hemb dalé.
 Ha get er memb soursi, ur granpoèhen neùé,
 Hag édan pep palon é laka koed én tan.

Épad en amzér-sé, er granpoèhen ketan
 E huélér a bep tu spis mat é hloèennein
 Ha, get nerh en tuemder, tro ha tro é séhein;
 Arriù é de vout poèh, mal bras é hé lemél
 Get pen er baliken, get doustér, hé seùel,
 Hag ar er marh-kranpoèh hé lakat de teinein.
 Er granpoèhen aral, aveit achiù poèhein,
 Vou lakeit én hé léh, hag elsen er vatéh,
 Épad ol er filaj, eit gobér er hranpoèh,
 E labour tro ha tro lons, rozel, paliken
 Eit ledein ha displég, seùel pep kranpoèhen :
 N'hellou chonjal repoz ken ne huélou kaerik
 Hag achiù ol er bras ha gouli er belig.
 Meit en dé e dremén : ar er vro a bep tu
 En noz e zisplégou kent pèl hé mantel du.
 Déja ér flagenneu, édan er gué é ma
 Tiù mat en tioélded, én tiér drest pep tra,
 Ha raksen kent er goén, aveit spisat en ti,
 Gobér guèl el labour, er vestréz, get soursi,
 Diù holeuen rousin en des bet alumet,
 Unan ar en daul vras, en al ar en uéled.
 Ar en daul é lak hoah, ha d'er prestan ma hel,
 Aveit en dornerion pep unan é chudel.

II

En dornerion dré hir derhel hag um sekour
 En des neoah, él lér, achiùet ou labour;
 Er gran zou dastumet ha iohet ér hardi.
 Kentéh, en ur drouzal, é arriuant én ti.

Hag ol é konzant kriù doh Garit er vatéh :

« Ama, plahig iouank, ha prest é er hranpoeh ?

« Hineah, hui er goui mat, é hramb gouil er freilleu

« Ha mar n'hur bé kranpoeh nen dei ket mat en **treu** ».

Hemb kol amzér, kentéh doh taul en um lakant

Get hireh de zèbrein ha de dorrein ou hoant.

En é zorn ur pod bras lan ag er chistr huékan,

Er mestr e houli chistr é chudel peb unan.

Neoah, étal en tan, Margerit er vatéh

E labour gredusoh aveit gobér kranpoeh,

E glask un dornad koed de lakat ar er gleu,

Aveit kriuat en tan édan er paloneu,

Hag, eit chervij en dud, ou houtantein beañnoh,

E laka mui a vras, e hra kranpoeh tiùoh.

Kentéh avel mé huél poeh mat er granpoehen

Er vateh e hast bean get pen hé faliken,

A ziar er balon hé seüel dré zoustér,

Eit hé lakat abéh é chudel un dornér.

Elsen, é kanderhel de labourat a nerh.

Er plah ou chervij ol, peb unan, lerh oh **lerh**.

Goudé kranpoeh get chistr er mod e zou open

Dèbrein kranpoeh tenaù lardet get amonen.

Elsen er plah iouank, èl érauk, hemb dichuéh,

E zalh ataù gredus d'ou chervij guéh-ter-huéh,

Ha peb unan e zèbr bet ken nen dé koutant,

Mé hellou laret grons é ma torret é hoant.

Meit a zèbrein kranpoeh mar ou des arsaüet,

A ivet er chistr mat kentéh n'arsaüant ket;

Er guérenneu karget e zalh ataù de droein

Pad men dé er butum ér pimpeu é loskein.

Meit é kreiz hé labour memb, er grampoèheréz

E zèbr eüé kranpoeh ar un dro g'er vestrez;

Er bautred, hemb arvar, get soursi ha respet,

E geni chistr dehé eit torrein ou séhed.

Er merhed, lan a joé, e iv ur huérenad.

Ha get mui a galon e zalh de labourat.

Betag er bugul seud, e zraill koed d'er vatéh,

Eit é goén, en noz-sé, en des eüé kranpoeh.

Er vestrez ag en ti, eiton, a galon vat,

Ar er balon tuem skaut e lard béan ur houblad.

Er pautrig e daul béan é vohal a kosté

Hag e zèbr é granpoeh get goust ha lan a joé;

Kentéh é ha éndro, hanval é, get inour,

Er vohal én é zorn, de gemér é labour.

III

P'en des en ol én ti akerh torret ou nan,

Ha torret ou séhed get er chistr er guellan,

Er mestr doh peb unan nezen én ur sellet :

« Nen dé ket ol, em'eau, ha dèbrein hag ivet.

« Bremen, eit dichuéh guél, tremén braù en amzér,

« Unan ag er vanden e larou un istoér,

« Ur sorbien joéius, ur bourd aveit hoarhein,

« Pé mar des ur voéh spis, um lakei de soñnein.

« Té, Jobig, er blé-men é tennès d'er billet,

« Hag eit son braù é hous get en ol anaüet;

« Me zou sur é houies estroh eit ur soñnen.

En ur gleuet é vestr Jobig e graù é ben,

E skop édan en daul, e skarh e houg ter guéh,

Hag aveit soñnein mat e zisplég ol é voéh :

En Anglézed boneteu ru

En des bet doaret ér Pouldu (etc.)

Jobig, pad er soñnen, er hetan e soñné,

Meit ar é lerh er ral é gonzeu e laré,

Hag elsé peb unan ér han doé bet é lod.

Kentéh men dé achiù, én ur gemér er pod,

Er mestr e houli chistr é ol er guérenneu

Rak ma anaù reih mat é ma séh er gougeu.

En ol, én ur ivet eit inour Breih perpet,

E lar pautmat a dreu énep d'er Sauzoñned.

Neoah, étal en tan, er vestrez azéet

Ar un tousig bihan pé ar gorn en néled

E lar d'en dornérion, érauk ma heint d'er gér,

É ven hi memb dehé laret ur guir istoér :

« Kleuet em es hanüein, emé hi, ur vatéh

« E houié, èl Garit, gobér mat er hranpoeh,

« Trèset d'hobér pep tra, laboureréz hemb par.

« Meit neoah sodet bras get en treu ag en doar.

« Ne glaské meit ridek, hantein en tavarnen

« Monet get er bautred pel bras d'er pardonien;

« Hé flijadur brasan oé roulal iouankiz,

« Mont de grol sul ha gouil ha dougein brageris;

« Eit gobér èl er ral mar dè d'en overen

« Hi um zalhé énni get ur spred digampen.

« En ol e ouié reih n'hé doé tam dévosion,

« Pe seblanté pedein n'er groé ket a galon.

« Én ur gir, er gèh verh, hemb soursi ag en Néan,

« En doé, troeit kein de Zoué hag um reit de Satan.

« Un noz, avèl ma hrér liés é pep tighé,
 « D'er plah-sen é oé bet rekis gobér kranpoeh.
 « Get er plah, a getan, a vot é hè en treu :
 « Un tan kaer e splanné édan er paloneu,
 « Hemb doujein tam hé foén gredus é labouré
 « Hag er ioh kranpoeh fresk hemb arsaù e greské.
 « Meit chetu, én un taul, ol en ti é splannein,
 « Er méz é kleuér spis er gurun é tarhein.
 « Spontet er plah e lausk de goéh hé faliken
 « Dré doul er cheminal a pe huél é tiehen
 « Un Eutru barùek bras, gusket ha kanpennet
 « Avèl un dén iouank en dé ag é éred.
 « Étal er ioh kranpoeh de choukein é ma oeit
 « Ha bean en des agren lonket er hranpoeh groeit.
 « Open, eit ou débrein memb é rauk m'en dint poeh,
 « A ziar er balon ean e skrap er hranpoeh.
 « Er vatéh kounaret e lavar én un taul :
 « Me ven merùel aben pé monet get en Diaul
 « Doh en Eutru vil-men ma ne hellan dihoal
 « A zèbrein me hranpoeh unan arlerh en al.
 « Nezen é hra ur paz, é saù hé faliken
 « Hag um zisko prest-kaer de skoein ar lein é ben.
 « Meit kentéh en Eutru get her e grog énni,
 « Hag, én drespè d'hé dar, hi stleij pèl doh en ti,
 « Ha biskoah a houdé nen dé ket mui guélet.

É kleuet kement-sé en ol e zou spontet :
 Er hoased e huélér é cherrein ou fimpeu,
 É achiù d'er béañnan goulé ou guérenneu
 É seùel azoh taul, ha, hemb sellet en ér,
 É lemel ag en ti eit monet bean d'er gér.
 Garit spontet hi memb, hantér kollet hé fen,
 En des losket dohtu diù pé tèr hranpoèhen;
 Ne hra nameit krénein, chanjet hé des a liù.
 Meit allas ! hé hranpoeh n'en dint ket hoah achiù :
 Raksé, deustou d'hé foén ha m'en dé devéhat,
 Eit achiù hé labour é talh de labourat;
 Hi e labour herrus, de zén ne lar nitra :
 A lonsad de lonsad er bras e vihaña,
 Ha chetu memb ledet el lonsad devéhan,
 Ha groeit er granpoèhen e vou d'er paotr bihan
 En des, pad er filaj, torret ha draillet koed;
 Get goust en hé débrou kent monet de gousket.
 Skarhet é er belig, achiù é er hranpoeh,
 Hemb ne gol hé amzér, Margerit er vatéh

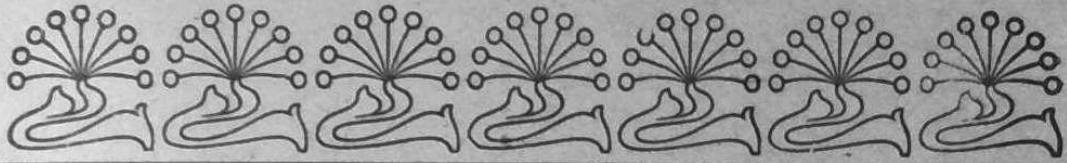
E cher mat er hranpoeh, e gampen ol en treu
 E hoanna nerh en tan, e saù er paloneu,
 E lam en neu drepé, ou saù get er fourchel
 Hag ou lak de ieinein é hars er mein fornèl,
 E neta en uéled ha hé chub a bep tu,
 E zastum ol en tan hag er gron ér ludu.

Meit kent chonjal repoz é larér er beden,
 El ma vé perpet groeit é pep tiegeh krechén.
 Raksen, ar ou deuhlin, ol en dud ag en ti
 A galon e bed Doué hag er Huerbiéz Vari
 De zerhel d'ou sekour ér vro-men a vizér,
 D'ou goarn épad en noz doh pep droug ha danjér
 De rein dehé bandé, get é zonézoneu,
 Iehed ha nerh erhoalh aveit ou labourieu.
 Ol é saùant kentéh, ha, get deur beniget,
 Um groéz get dévosion hag é hant de gousket.

ER SAUZONED

HUEHVET LODEN

ER SAUZONED

I

Ur huéh er Sauzoned, de gourz er gunéhtu,
Eit pillal Breih-Izél, e zoaras ér Pouldu.
A noz kaer é oent deit, èl ur vanden laeron,
Get paud a chonjeu fal én don ag ou halon.
É léh mont a bep tu, um strèu ar er mézeu,
Kemér en henteu pras, tostat d'er hérieu,
Ind e gerh ol d'un dro, hemb laret tra erbet,
Én ur gemér kentoh minotenneu kuhet
Get eun a lakat brud. Pep tra zou aveitè :
El loér é kreiz é nerh e splann é lein en né,
Meit goleit èl mé ma get ur vantel kogus
Ne daul ket ar en doar splandér, kel ligernus,
Hag en nozeh nen dé na spis na rè dioèl.
Open, en auèl kloar ag er gevred ihuél,
Én ur heijein en dél ér gué ag er hoèdeu,
E zismant treu erhoalh en trouz ag ou fazeu.

Chuéh goudé ou deùéh, ol en dud, pad en noz,
Én ur housked ponnér e gemér ou repoz.
Neoah er chas fidél ha dihousk de beb ér,
D'en noz avel d'en dé, e sant é hes danjér :
Ne hrant nameit harhal ha troein én dro d'en ti,
Taul ha taul é hudant, èl ér hoed, er bleidi :
El loñned memb ér hreu um lak de vunsellat
Èl é klah, haval é, mont ér méz de vouitat.

Ha hui, o estig-noz, perak ne gañnet mui ?
Neoah, na douset é hou poéh, hou mélodi !

En nemb hou kleu, d'en noz, én ur bod é kañnein,
E sant é galon beur get er joé é vleuein.
Hui gan eit hou pârez én ur bodig kousket,
Pé ar hé néhiad e duem hé fousined.

Hui gan eit er bugul e zou deit étaloh
Ha de hoarn é loñned e chom devéhatoh :
El n'arriù ket ér gér, peb unan, pautr ha merh,
E lam béan ag en ti aveit klah ar é lerh ;
Liés en er havér, klutet ar é zeuhlin,
É son ar dro genoh get ur flaouit sklintin.

Hui gan eùé, estig, hui gan eit er meitour
E ven goudé kuh-héaul derhel ar é labour,
E huélér doh el loér, a pe cher é vléad,
É chom én é bark bras bet en noz devéhat ;
Taul-ha-til é arsaù eit cheleuet hou poéh
Hag é nerh e griùà, é vampeu e zichuéh.

Hui e gan, drest pep tra, get hou poéh dous ha spis,
Aveit er baléour é vont d'é lojeris.
En drespét d'en hireh en des d'arriù ér gér
Eit kemér é repoz, pet kuéh en er guélér
É arrešt é bazeu, é chouk ar en donen
Ha, get guir leüiné, é cheleu hòu soñnen ;
Goudé men des kleuet hou kan mélodius
É saù frèu ha dipoz, é ha d'er gér joéius.
Hui gan, o estig-noz, eit peb unan ér bed,
Ne vennet ket kañnein aveit er Sauzoned,
Er Sauzoned tud kri, staget doh en argand,
E strèu kement a chif dré léh mé treménant ;
Spontet èl ma ph bet, a p'ou des tosteit d'oh,
Er hoed, aveit um guh, bean é oh ceit doñnoh.

II

Goudé ou dout kerhet un herradig amzér,
Er Sauzoned e gav ur votennig distér
En tu deheu d'ou hent. Ind e grap arnehi.
En gorto a repoz, um lakat én abri
D'oh en anemized e zei kent pèl marsé
D'ou hlask ha, hemb arvar, d'hobér brezél dehé.

Doh tor er mañné-hont, én tu doh er mitin,
É oé, a bèl amzér, ur haer a goed sapin,
Meit én tural d'er hoed é oé un devalen
Trézet pé dré ur hoèh pé dré ur riolen

E gleuér spis ha splann é trouzal, é ridek
A dréz d'er pradeuier ha d'er bodeu halleg.
Pellikoh, tro ha tro, é kreiz en tioélded,
Nitra a ol en treu n'hellé bout diforhet.

Ar vord er hoed sapin, d'é soudarded goal chuéh,
Er hapitén, ou mestr, e hra kleuet é voéh :
« Kousket, me soudarded, amen, én ul léh kloz,
« Kousket ha keméret ur momand a repoz. »
Er Sauzoned kentéh, get joé ha d'er béañnan,
Ar en doar eit repoz um daul keti ketan,
Lod édan ur bod lann, lod doh troed ur huéen
Peb unan én é zorn e zalh é fuzillen
Pé étré é ziùhar, get eun ag en danjér.
Kent pèl ar er mañné a bep tu é kleuér
Ol en doar é tason, ol er hoed é trouzal
Get er vanden kousket d'un dro é tirohal.
Meit er Mestr ne chonj tam na dichuéh na repoz
Na kousket lom erbet : guélet ean, pad en noz,
É furjal ol er hoed, é vonet tro-ha-tro,
Hag é klah guélet pèl eit anaéin er vro.
Meit kaer en des gobér, ha kaer en des sellet
Ataù, én tioélded, ne ziforh tra erbet.

Meit chetu deit én nean ha splann ha ligernus,
En tu doh er saù-hiaul, er verleuen joéius.
Un herradig arlerh é splann er goleu dé,
Diforh e hrér en treu en eil doh égillé.
Neoah er Mestr, é zorn a drest é zeulegad,
Ha tost ha pèl duhont e sél hoah perhuéh mat.
Tuchant é chanj a liù hag é ma èl spontet :
Pellikoh, dirakton, kredein e hra guélet,
En tural d'er blénen ha doh tor er mañné,
Ur vanden soudarded hanval doh un armé.
(Neoah, é guirioné, ne oé meit guéhtu
Médet, saüet ér park hag ariet dohtu,
Hag, aveit séhein guèl, aranket a stédeu
Meit er Mestr, ag er vro n'anaù ket er modeu
Hag é kred, hemb arvar, a spered, a galon,
Guélet spis dirakton armé er Fransizion).
— « Ia chetu, emé ean, ia chetu hemb doutans,
« Doh tor er mañné-zé, e soudarded a Frans ;
« A ! m'ou anaù reih mat doh ou grouzieu lér du,
« Ou boneteu pañnek hag ou lavregeu ru.
« Er park-sé ou des bet treménet ol en noz,
« Deit ind get ou armaj, é mant doh hur gortoz ».

Kentéh d'é soudarded é huch a voéh ihuel :
 « Soudarded a Vro-Sauz, hastet, hastet seüel,
 « Chetu en anemiz duhont ar er mañné,
 « Deit é én arben d'emb kentéh èl goleu dé,
 « Merhat eit hur hemér kent hur behé gouiet;
 « Meit é omb én eüeh ha chetu ean tihet :
 « A zan er sapin-men, ni é, er ré getan,
 « Er guél, en dismantou betag en devéhan.
 « Soudarded, hun tadeu, hir amzér guéharal,
 « Zou bet mistr d'er vro-men, hag, ag ur pen d'un al,
 « En des bet hé trézet, ha, de bep kours d'ou bro,
 « Pinùik ha lan a hloér liés é hent én dro.
 « A ! p'hur bou ni fèhet ol en armé a Frans,
 « Ni e hellou nezen, ni eüé, hemb doujans,
 « Ridek dré ol er vro, ha balé ha kemér
 « Er péh e blijou d'emb, ar er mézeu, é kér,
 « Ha kent pèl hoah éndro monet, èl hun tadeu,
 « Ha goleif a inour, ha sammet a vadeu.
 « Er viktoér e zou és, keméret ol kouraj,
 « Choéjet mat hou léhieu, aprestet hou armaj,
 « Ha bremen, hemb dalé, ha get er gred brasan,
 « Tan ar er Fransision, tennet keti ketan. »

Kentéh, èl er gurun, é tarhas en tenneu
 Hag, én ur huitellat, é has er boledou.
 Ar en anemized. En dason e reskond
 Hag e strèu, ol ér vro, hag el lorh hag er spont.
 Kent pèl ur vogeden ha du-pot ha pounér
 E hron er Sauzoned hag um saù én amzér.
 Ne huélér mui nitrà; neoah er Sauzonned
 E den, e den atàu ar en anemized.

Meit er mestr kapitén en des spered diés :
 É vont d'un tu, d'un al, en er guélér liés,
 É sellet a bep tu, taul ha taul é cheleu;
 Dohnton é houiér reih nen da ket mat en treu,
 Rak doh é ziskoarn, deustou mé cheleu mat,
 Boled, boled erbet ne gleu é huitellat :
 « Er soudarded a Frans ne venant ket dihuen !
 « Ha kouéhet ind déjà marù-mik ar en dachen,
 « Pé téhet ou des ind, get méh ha dizinour,
 « Kentéh avel m'ou des kavet en énebour ? »
 Kent pèl é lar neoah, pedost én ur grénein,
 D'é soudarded arrest hag arsaù a dennein.

III

A pen des en dason, bet el léhieu pellan,
 Arsaüet a gornal en tenneu devéhan,
 Ne gleuér mui meit trouz en aùél ag er hlué
 É heijein get doustér en dél é lein er gué,
 Tud vras ha bugalé, ol spontet, é krial,
 Hag er chas tro-ha-tro get kounar é hudal.
 Meit p'en des ag er peutr er vogeden ponnér
 Um zismantet erhoalh én èbr ag en amzér,
 Er Sauzoned nezen e huél, o tra souéhus !
 Ol en armé a Frans en hé saù gloriüs,
 Pep soudard én é léh, èl agent aranket,
 Hañni nen dé a blad, hañni nen des bouljet !

É huélet kement-sé, er Mestr e chanj a liù,
 Prest kaer é de vatein, ha deustou mé ma kriù,
 Aveit parat a goéh, um harp doh ur huéen;
 É vlèu get en hiris e saù ar lein é ben;
 Ol é zent, én é veg, e darh hag e chourik;
 Hemb laret-tra erbet é chom un herradig
 Neoah kent pèl é saù : « Soudarded, emé ean,
 « Ne zalhamb ket d'hobér brezél de Vestr en néan,
 « Rak, m'el lar d'oh amen, get ankin ém halon;
 « D'er soudarded a Frans é ra é hoarnasion !
 « Édan hur boledou é léh bout ol koéhet,
 « Hañni, naren hañni nen des bet droug erbet ;
 « Hag elsén, er huéh men, n'hun es nitra d'hobér
 « Meit distal d'er béañnan. » A drest d'er gerhiér
 Kentéh, spontet, lorhet, e saill er Sauzoned,
 Ha dré ol en henteu, ar ou lerh hemb sellet,
 E rid keti ketan, hemb arrest, hemb repoz,
 D'er vag e zou atàu én aud doh ou gortoz.
 Allas ! n'hellant ket ol arriü bet er vag-zé :
 Eleih, a hed d'en hent, e gollas ou buhé !
 Eit monet fonaploh, lod, a dréz d'en doareu
 É ridek hemb dihoal, e goéhas é touleu
 Hag e varüas inou. Lod aral, ar en hent,
 Get er boén hag en eun e chomas ar ou dent;
 Réral get ou armaj en doé bet um hoallet
 Ha kollet ou buhé én ur gol rah ou goed !

Neoah tud ag er vro, get un druhé hemb par,
 E cherras er ré varü hag ou lakas én doar,
 Ha hir amzér goudé, liés el labourér,
 Pé get soh é arèr, pé get é venùégér,

En des bet dizoleit hag armaj rah merglet,
Hag éleih a eskern, relegeu Sauzoned.

Neoah, dré hir ridek, én drespét d'en danjér,
Ha dré ol en henteu, a bep tu é huélér
Paud mat a Sauzoned, un huizen ar ou zal,
É arriù ar en aud, unan arlerh en al,
Ha kentéh ar ou lestr é saillal d'er beañnan.

Chetu memb é arriù er vanden devéhan,
Er Hapitén ér pen : ne hrant meit bahellat,
Goleit ind ol a huan, renget rah ou dillad;
Chuéh bras ha lan a spont, ol é mant disliüet,
Ha pèl bras, a dra sur, n'hellehent mui monet.
Tèr plah iouank a Huidel ou guél, ha, hemb truhé,
Um laka d'ou létat, d'hobér goap anehé.
Kentéh um arrestant : er Mestr, lan a gounar,
E ansé um zerhel sonnoh ar é ziühar,
E huign d'é soudarded, hag, ar é hourhemen
Er geh verhed iouank, hemb n'hellant um zihuén,
Um huél stleijet ken és avel bugalégeu,
Pé douget bet el lestr, én drespét d'ou dareu.

Kentéh, aveit kuitat, é saüer en éor;
Er vag abéh um glah, e vransel ar er mor,
Hag, hé gouil displéget, doh en aud e bella.
Er Sauzoned bremen ne zoujant mui nitra;
Raksen en ou guélér ol doh um vrahatat
Ha get joé ha boneur doh um drugèrékat
En eil hag é gilé, en dout bet um dennet
Ag er brasan danjér ou des biskoah kavet.

T A U L E N

<i>Ur gir d'el lénour</i> get L. Herrieu.....	5
<i>Buhé en eutru Kadig</i> , get P.G.....	7
EN EST	15
ER FOEN	19
EN ED. — Er Védereh.....	25
En Dornereh.....	30
ER HOARH. — El Lanfes.....	37
En Ned	40
Er Huiad.....	43
El Liénaj.....	45
EN AVALEU HAG ER CHISTR.....	49
EN AVALEU DOAR.....	57
ER GUNEHTU. — Er Védereh.....	63
En Dornereh.....	66
Soñnen Er Hranpoch.....	70
Er Hranpoch	72
ER SAUZONED.....	81